

Šiame numery

Mažųjų išlikimo garantija.
Valandėlė su Anastazija ir Antanu Tamošaičiais.
Socialiniai mokslai ir lietuviškosios problemos.
Šv. Pranciškaus Asyžiečio aktualumas.
Šv. Pranciškaus "Saulės giesmė".
Jono Zdaniaus kūrybos popietė.
Pokalbis su "Antro kaimo" prievaizdu.
LKMA X-to suvažiavimo programa.
Vincio Krėvės vardo premija paskirta rašytojui Eduardui Cincui.

Kertinė paraštė

Mažųjų išlikimo garantija

Kai šiuo metu jau niekas kar-
dų nekala, o gamina vien ato-
mines bombas, mažųjų tautų, jų
tarpe ir lietuvių, išlikimo garan-
tija yra aukščiausiojo laipsnio jų
kultūrinis subrendimas. Skaičiu-
mi mažos, jos gali būti didelės
savo kūrybine galia, savo dvasi-
niū polėkiu ir savo mokslinių
akiračių platumu bei savo min-
ties gilumu. Tai vis daugiau hu-
manitarinės, dvasinės ir apilai-
mokslinės sritys, kurių net ko-
losališkos šiu dienų diktatūros
ištais dešimtmečiais nepajėgė
sunaikinti arba bent palenkti sa-
vo nešvariems tikslams. Tai liu-
dija ne vien tik okupuotų kraš-
tų dvasinė rezistencija, bet ir
pačios Rusijos, ilgiausiai komu-
nizmo kankinamos, disidentinis
intelektualų sąjūdis ir religinio
atgimimo daigai jau daugiau
pusę šimto metų purentame ate-
izmo dirvožemy.

Dvasinį, kūrybinį ir mokslinį
išlikimo ginklą mažosios tautos
šiandien labiausiai ir naudoja,
tuo užsitikrindamos sau lygią
vertę pasaulinėje žmonijos bend-
ruomenėje. O pavergtiesiems tas
ginklas ir belieka kone vieninte-
lis. Tai gana akivaizdu visose pa-
vergtųjų tautų pastangose, sten-
giantis savo šviesumui ir kūrybi-
ngumui pralenkėti pavergtę. Ir čia,
galima sakyti, kartojasi antikinių
laikų šviesiosios ir kūrybingąja
žmogaus dvasia stiprios Graiki-
jos išlikimo kova prieš anų lai-
kų kolosą — milžinišką Romos
imperiją.

Tuo pačiu ginklu šiandien
prieš Rytų ordas kovoja taipgi
didelė dalis pavergtų, vakarietiš-
kos dvasios Europos tautų. Jų
tarpe ypač lietuviai, latviai ir es-
tai pasižymi okupantų pranoks-
tančių kultūrinių viršūnių sieki-
mu visose gyvenimo srityse. Tai
ugdo tautose sveiką savigarbą ir
žmogiškos vertės pirmenybę
prieš žemaižiuriską okupanto
akis. Šios krypties pastanga Pa-
baltijo kraštuose yra neoficialus,
bet visų širdyse neištrinamai įra-
šytas įstatymas.

Reikia tik džiaugtis, kad vis la-
biau ir išeivijoje pradedama su-
prasti to mūsų kultūrinio ginklo
reikšmę XX amžiaus pabaigos si-
tuaciniam kontekste. Tai rodo
ne vien tik šokių šventės, bet ir
mokslų akademijų suvažiavimai
bei mokslo ir kūrybos simpoziumai,
o taipgi ir smulkesnės, sa-
kytume, kasdieninės, bet labai
reikalingos, šios rūšies pastangos,
Lietuvių fondai ir šviesiems me-
cenatams jas remiant.

Ne tik pavienė, bet ir orga-
nizacinė prasme išeivijoje pala-
dos balos čia nėra. Dirba daug
duodanti Lietuvių katalikų moks-
lo akademija. Neatsilieka ir Li-
tuanistikos institutas. O kur dar
įvairūs profesiniai įvairių sričių
apsijungimai. Net peršokamos
savo kiemo tvoros, jungiant bend-
ras pastangas su latviais, estais
ir kitais vadinamoji Baltiškųjų
studijų puoselėjimo draugijoj
(Association for the Advance-
ment of Baltic Studies, Inc.).

O visų tų pastangų lyg ir vai-
nikavimas laiko nuo laiko būna
moksliniai suvažiavimai ir sim-
poziumai. Šį kartą čia jau ir ga-
lime dviem tokiais pasidžiaugti.
dešimties Lietuvių katalikų
mokslų akademijos suvažiavimas
įvyksta š.m. lapkričio 24-28 d.,
Detroitė. (Suvažiavimo detalį
programa yra atspausdinta šio
kultūrinio priedo 4 psl.). Gi
trečiasis mokslo ir kūrybos sim-
poziumas įvyks kitais metais —
lapkričio 24-27 d. Chicagoje.
(Apie jį smulkesnė informacija
buvo šios savaitės penktadienio
"Draugo" dieninėje laidoje).

Visa tai liudija, kad ir tėvy-
nėje ir čia esame įsisąmoninę mi-
nėtą mažųjų išlikimo garantiją.
Ne tik išlikimo garantiją, bet ir
stebuklą, kada mažasis savo in-
telektualine pastanga ir kūrybine
galia pasaulio akyse tampa di-
džiu. Bet stebuklas pareina nuo
mūsų pačių, žinant, kad to, kas
pasiekta, niekada neturi pakakti,
kad laimėtis rezultatas yra tik
viena pakopų, siekiant dar ne-
pasiekto.

VALANDĖLĖ SU ANASTAZIJA IR ANTANU TAMOŠAIČIAIS,

Jų parodos Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo proga Detroitė belaukiant

Antanui Tamošaičiui šių me-
tų pradžioje sukako 70 metų am-
žiaus. Sventčia ir savo 50
metų sukaktį nuo lietuvių liau-
dies meno studijų bei puoselėji-
mo pradžios. Nors visokie moterų
metų skaičiai paprastai būna sle-
piami, bet Anastazija Tamošai-
tienė prisipažino, kad prieš 45-rius
metus pradėjusi reikštis dailės
bei audinių kūryboje.

Lietuvių katalikų mokslo aka-
demijos X-jo suvažiavimo proga
Detroitė įvyksta šios išskirtinai
veiklios ir žavios dailininkų po-
ros kūrinių paroda. Rašyti apie
šios poros kūrybą yra gana sun-
ku ne todėl, kad nebūtų ko, o
priešingai, todėl, kad yra per
daug... Jų ankstesnių parodų ka-
taloguose, o po parodų ir spaudoje,
dailės kritikai jų kūrybą daug-
gelį kartų plačiai ir teigiamai
įvertino. Pradėjęs rankioti cita-
tas, vis bijotumei, kad gal ne
tokią atranką padarei, kokios no-
rėjai.

Norėdamas skaitytojus, LKMA
suvažiavimo dalyvius ir Detroitė
publiką paroda sudominti, panū-
dau pačius dailininkus prakal-
binti. Tiesa, kalbantis per raštą
ir paštą, irgi nėra lengva pak-
lausti pačių geriausių klausimų.
Bet į kurį klausimą atsakė, tai
žinai, jog čia intymus, šiltas pa-
ties dailininko žodis.

Patogumo dėlei, pirma į visus
klausimus atsakys vienas, o pas-
kui kitas, nes abiemis pateikti
klausimai buvo kiek skirtingi.
Pirmuoju šnekės Antanas. Ne to-
dėl, kad vyrai vyrauja tik kad jie
vyrai, bet todėl, kad jo ne vie-
na, o dvi sukaktys, ir kad tos su-
kaktys ilgesnės.

JĮ ŽAVĖJO IR TEBŽAVI SODŽIAUS KŪRYBOS PAPRASTUMAS

— Dailės mokėjęs prieš dau-
gelį metų. Kas ryškiausiai iš stu-
dijų laikų atmintyje išliko?

— Dailės mokslus ėjau bent

prieš 50 metų. Tuo laikotarpiu
meno dėstymas buvo akademi-
nio pobūdžio. Mokykla reikalavo
gero realistinio piešimo. Mano
mokytojai Justinas Vienožinskis,
Adomas Varnas, Petras Kalpo-
kas, Adomas Galdikas tapė gan
realistiniai. Šia proga pažymėsiu,
kad mokykla išmoko piešti, o
menininko kūrybinis pasaulis su-
siformuoja daug vėliau jau už
mokyklos ribų.

— Liaudies dailė Jūs domėjo-
tės nuo pat jaunystės. Užtat su-
brendote liaudies meno ekspertu.
Kas lėmė, kad liaudies dailę taip
pamilote?

— Esu išaugęs Sūduvos sodie-
čių šeimoje. Mano motina ir se-
serys buvo geros ūkininkės ir žy-
mos audėjos. Klėtyse tūnojo ke-
letas margų kraitinių skrynių su
įvairiausiais, namie austais au-
deklais. Lankant pradžios mo-
kyklą, pramokęs piešti, jau ko-
pijavau vieną kitą audeklo mar-
ginį. Man būnant Kauno Meno
mokyklos studentu, M. K. Ciur-
lionio galerija pasiuntė rinkti
liaudies meno Zemaitijon (1926
m.). Ką ligi to laiko buvau skai-
tęs knygoje apie pilikalnius, is-
torines vietas, kopyltstulpius ir
jų rūpintojėlius, Zemaitijoje vi-
sa tai pamatiau savo akimis. Vi-
sa žemaitiška aplinka dvelkė gi-
lia senove.

Mane žavėjo ir tebežavi sodie-
čių kūrybos paprastumas ir nuo-
širdumas. Sodietis menininkas
buvo savamokslis. Jo dailės dir-
binių formos buvo gan primity-
vios, iš dalies naivios, bet savi-
tos, stilingos. Kryžiai, stogastul-
pių pasižymėjo originaliom kon-
strukcijom, nuosakiom proporci-
jom, gausia ir įvairia ornamentika.
Tapytos kraitinės skrynios iš-
margintos raištytais raštais, sod-
riom spalvom, o šimtaraičiai au-
diniai žėrintys kontrastinėm
spalvom...

— Galima mylėti, taip sakant,

Anastazija Tamošaitienė staklėse

Nuotrauka Vytauto Mažello

"iš tolo". Arba mylėti ir nieko
nedaryti. Jūsų kūryba ne vien
dailės žinovų bei kritikų, o ir
šiaip žiūrovų yra pripažinta
kiaurai liaudiška. Tad iš susiža-
vėjimo, iš platoninės meilės per-
ėjote prie konkrečių darbų?

— Patarlė sako: "su kuo su-
tapsi, tokiu pats tapsi". Bemaž
kiekvienas dailininkas savo kūry-
bos pradžioje klaidžioja, ieško-

damas savo kūrybinio pasaulio,
savitos išraiškos. Nuo to laiko,
kai įsijungiau į liaudies dailę,
mane daugiau žavėjo sodietiška
kūryba, o vis atitolau nuo rea-
lios gamtos vaizdavimo. Ir tikrai
pasakyčiau, kad lietuvių liaudies
dailės kūrėjų buvo atspaus-
dinti atskiri leidiniai Freiburge
1948 metais, o spalvotas paveiks-
las kilimo "Zemaitija" yra at-
spausintas "Lithuanian Art in
Exile" leidinyje.

— Didžiąją savo kūrybinių
metų dalį praleidote Kanadoje.
Norėtume, kad Jūs patį papasa-
kotumėt, kada Kanadoje įsikūrė-
te ir kaip pradėjote dailininkės
kūrybinį darbą?

— Kanadon atvykau 1948 m.,
Montrealin. Ten įsteigiau audi-
nių Dailės studiją, kurioje moki-
si bene 25 mergaitės. Tada vėl
ėmiau austi kilimus ir tautinius
drabužius. 1950 m. persikėlėme
į Kingstoną ir visiškai atsidaviau
tapybos bei audinių dalei. Ka-
nadoje ir JAV esu surengusi be-
ne 25 individualias parodas.
Daug kartų dalyvavau bendrose.

— Kaipgi aptartumėte savo
kūrybos pobūdį, arba žanrą, ku-
rį Jūs vadinate braižu?

— Mėgstu šviesias — giedrias
spalvas. Savo tapybos stilių iš-
vysčiau per daugelį metų, derin-
dama jį ir gobelenų audimą. Go-
belenai yra tarptautiniai pripa-

čių dailės mėgėjų. Be abejo, jų
turi ir viešos galerijos. Tad ku-
rios?

— Vieną ankstyvesnių mano
tapybos darbų išgijo Toronto
universiteto galerija — Hart
House, kitą Windsoro universi-
tetas, Peterboro ir Ottawos univer-
sitetai. Kingstono istorinė miesto
rotušė puošia du didžiuliai ma-
no kilimai. Pittsburgh Town-
ship rūmams — tik šįmet paga-
mintas kilimas.

— Ką atvežate į Detroitą.

— Detroito parodoje bus iš-
statyti tapybos bei litografijos
darbai, labai įvairios tematikos,
vaizduoją mano kūrybos tąsą.

JĮ MEGSTA ŠVIESIAS, GIEDRIAS SPALVAS

— Ponia Tamošaitienė, dailę
ir audinius Jūs studijavote Kau-
ne, su švedų stipendija studijas
tesėte Stockholme ir kitose švedi-
škos vietose, o karo laikų, pateku-
si į Austriją, ir ten radote pro-
gu studijuoti. Tad su dailė su-
rištas Jūsų gyvenimas nuo pat
ankstyvos jaunystės. Bet kaip
dailininkė — kūrėja pūlnei atsi-
skleidėte tik pokario metais, iš-
eivijoje, tiesa?

— Taip. Tik dar nepaminėjo-
te, kad Lietuvoje dirbau Žemės
ūkio rūmuose, kaip audinių in-
struktorė, Vilniuje organizavau
Marginių kooperatyvą, Taikomo-
sios dailės institute Kaune dė-
šiau audinius (mokslo). Tad tik-
rai Lietuvoje mažai turėjau lai-
ko atsidėti dailės kūrybai.

— Kurios dailės sritys Jums
arčiausia širdies ir kada ėmėte
jas kultivuoti?

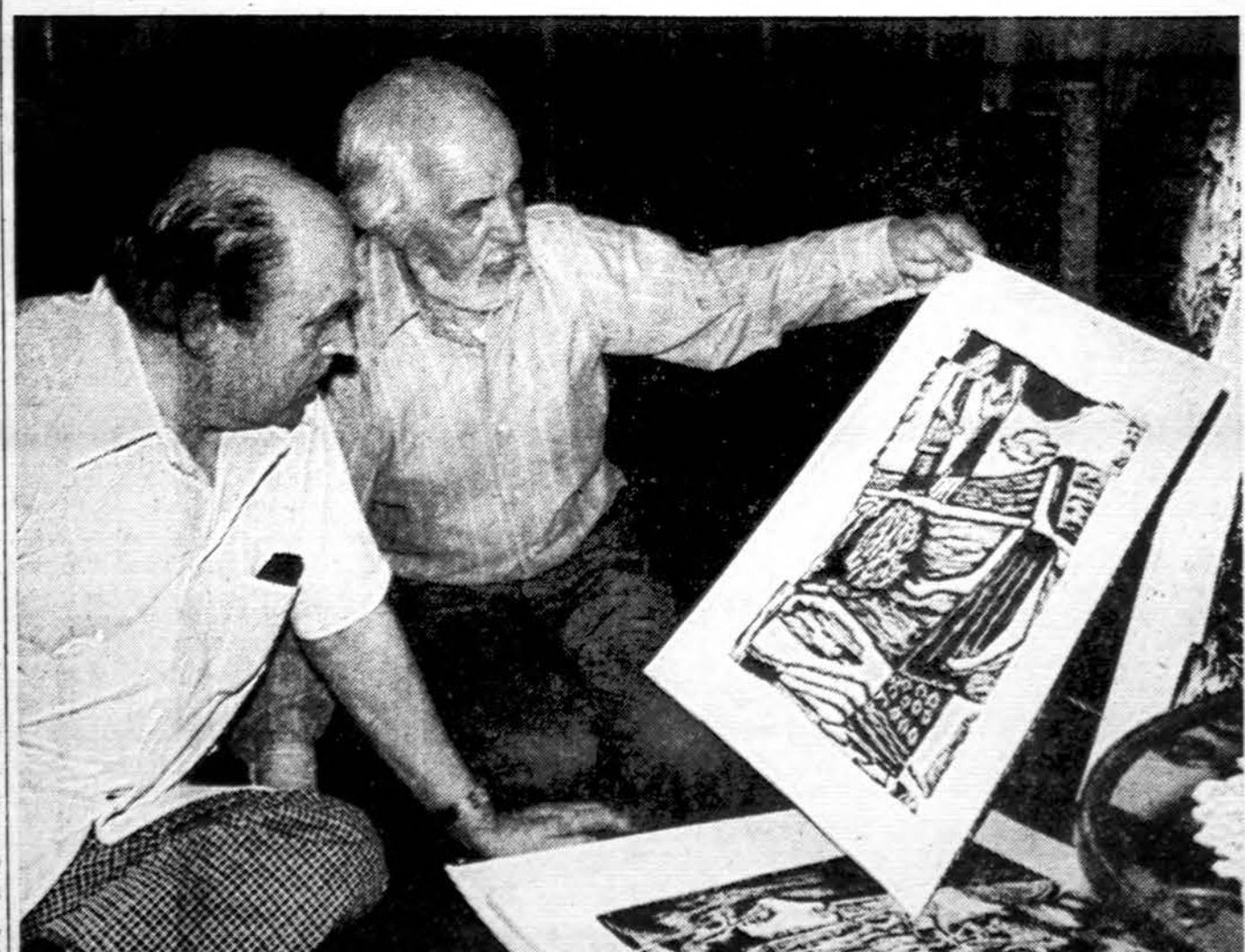
— Mėgstu tapyti ir savo ta-
pybos paveikslus jaudžiu gobele-
nuose bei kilimuose. Keliolika
kilimų esu išaudiusi Vokietijoje,
Freiburge, kur dėšiau audinių
meną Ecole des Arts et Métiers.
Kilimų paveikslai buvo atspaus-
dinti atskiru leidiniu Freiburge
1948 metais, o spalvotas paveiks-
las kilimo "Zemaitija" yra at-
spausintas "Lithuanian Art in
Exile" leidinyje.

— Didžiąją savo kūrybinių
metų dalį praleidote Kanadoje.
Norėtume, kad Jūs patį papasa-
kotumėt, kada Kanadoje įsikūrė-
te ir kaip pradėjote dailininkės
kūrybinį darbą?

— Kanadon atvykau 1948 m.,
Montrealin. Ten įsteigiau audi-
nių Dailės studiją, kurioje moki-
si bene 25 mergaitės. Tada vėl
ėmiau austi kilimus ir tautinius
drabužius. 1950 m. persikėlėme
į Kingstoną ir visiškai atsidaviau
tapybos bei audinių dalei. Ka-
nadoje ir JAV esu surengusi be-
ne 25 individualias parodas.
Daug kartų dalyvavau bendrose.

— Kaipgi aptartumėte savo
kūrybos pobūdį, arba žanrą, ku-
rį Jūs vadinate braižu?

— Mėgstu šviesias — giedrias
spalvas. Savo tapybos stilių iš-
vysčiau per daugelį metų, derin-
dama jį ir gobelenų audimą. Go-
belenai yra tarptautiniai pripa-

Vakaras pas Antaną Tamošaitį: dail. Alfonsas Dargis (kairėje) ir Antanas Tamošaitis.

Nuotrauka Jurgio Jankaus

Socialiniai mokslai ir lietuviškosios problemos

Pokalbis su Chicagos universiteto daktare Regina Mickevičiute-Kulienė

Amerikai 200 metų nepriklausomybės sukaktį minint, netikėtai jai buvo suteikta didelė dovana — visos šių metų Nobelio premijos buvo paskirtos amerikiečiams. Dvi iš jų teko Chicagos universiteto profesoriams: literatūros — rašytojui Saul Bellow'ui ir ekonomijos — Miltonui Friedmanui.

Ta proga Vakarų Europos spauda plačiai rašė apie Chicagos universitetą, kaip didelę mokslo ir tyrinėjimų instituciją, net ir pačią Chicagą kilstelėdama ir didelio masto kultūrinį centrą.

Chicagos universitetas įsteigtas 1892 m. ir jau 1907 m. susilaukė pirmojo Nobelio premijos laureato — Alberto Michelsono, kuris pirmas sugebėjo išmatuoti šviesos greitį. Nuo to laiko daugiau kaip 40 Nobelio laureatų dirbo šiame universitete ir tampriai buvo su juo susiję. Enrico Fermi čia pažoboj atomine energija. Per palyginti neilgą laiką čia studijavo, darė tyrinėjimus ir atradimus net per 13,000 mokslininkų iš užsienio. Chicagos universitetas paruošė daug pačių žymiausių mokslininkų darbui valstybinio rango pareigose.

Nesvetimas šis universitetas ir lietuviams. Mums ypač miela, kad jame laiks nuo laiko iškyla ir mūsų naujos mokslo pajėgos, kartais net visai naujos mokslo šakose.

Beveik tuo pačiu metu, kai universitetas vėl buvo išskirtas dviem Nobelio laureatais, jame buvo suteiktas socialinių mokslų daktaro laipsnis lietuvių Reginei Mickevičiutei — Kulienėi. Tai bene pirmas toks mokslinis lietuviškas laimėjimas čia šioje srityje.

Socialiniai mokslai dar tebėra, palyginti, jauni, pradėję plačiau išsivystyti po Antrojo pasaulinio karo. Nedrasi pradžia buvo padaryta Anglijoje, bet visu platumu užsimegė Amerikoje. Dabar tais mokslais domisi jau visame Vakarų pasaulyje, Lotynų Amerikoje ir net Indijoje, kuri bando spręsti savo socialinių problemų gausybę.

Atsakingam darbui šioje profesijoje Amerikoje reikalaujama mažiausiai magistro laipsnio.

Dr. Regina Mickevičiute — Kulienė socialiniais mokslais pradėjo domėtis Kanadoje, kur baigė Toronto universitetą. Studijas tęsė toliau ir parašė du mokslinius darbus, už kuriuos buvo suteiktas jai tame pačiame universitete magistro laipsnis.

Po ilgų studijų ir tyrinėjimų ji apgynė aktualų mokslinį darbą — disertaciją "Readiness Among the Very Old to Face Future Crises" Chicagos universitete, ir už tai jai buvo suteiktas daktaro laipsnis.

Ji pakviesta ir toliau dirbti ir testuoti tyrinėjimus tame pačiame Chicagos universitete — School of Social Service Administration — ir šiuo metu yra direktorė svarbaus projekto "Decision Making and the Elderly". Netrukus šiame universitete ji pradeda dėstyti naują kursą "Treatment of the Aged", paskirtą gildinti senų amžiaus sulaukusius žmonių problemas. Ta proga "Draugas" kreipėsi į dr. R. Mickevičiutę — Kulienę, pateikdamas jai keltą klausimų.

— Daktare, socialiniai mokslai, kaip labai svarbi mokslinė sritis, iškilo dar neperseniai. Ka reikią šita mums ne taip gerai pažįstama profesija.

— Darbas arba profesija socialinėje srityje susiduria su problemomis: kaip pakelti gyvenimo gerbūvį ne tik paskiro individo, bet ir paskiro žmonių grupių ar net didesnių bendruomenių, suprantamų daugiau geografinė prasme (community)? Visos asmeniško gyvenimo aplinkybės

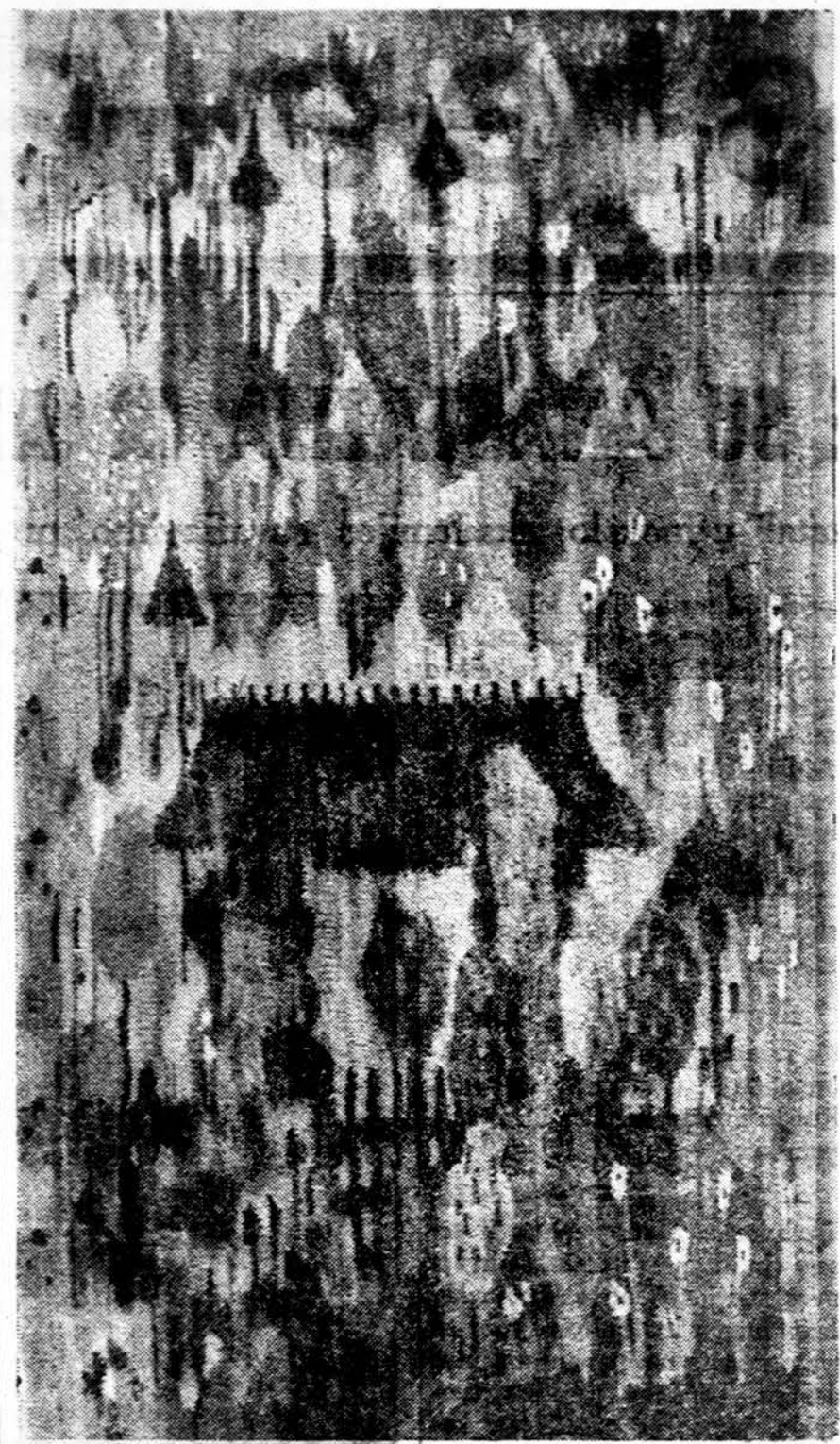
yra paliečiamos, kaip fizinės, ekonominės, sveikatingumo, aplinkos ir pan., tačiau svarbiausias dėmesys skiriamas socialiai — psichologinėms problemoms. Gildinti ir žmogaus sugebėjimui prisitaikyti prie to pasaulio, kuriame jis gyvena. Neišpasakytai greitai praeito ir šio šimtmečio pasikeitimai technologijos, kultūros ir aplamai civilizacijos bei politinės santvarkos srityse sudarė paskiram žmogui, žmonių grupėms ar net išsotis tautoms daugybę problemų, kurių išsprendimui buvo ir yra reikalinga pagalba, praktiškas ir moksliskias prie ty problemų priėjimas.

— Šitas gana platus socialinio darbo ir profesijos nušvietimas mums rodo, kad turi būti daug sričių ir specialybių, kuriose užsibrėžti tikslai siejami.

— Visiškai teisingai. Iš tikrųjų pati profesija dalinasi į dvi pagrindines sritis:

a) Tiesioginė pagalba socialinių — psichologinių klausimų sprendime; šiuo atveju susiduriama su realiu socialinių problemų ir atsiradusių sunkumų nagrinėjimu ir reikiamos pagalbos suteikimu. Pvzd., alkoholiškai ir pagelba ju problemoms spręsti; protiniai nesveiki žmonės; šeimų problemos; gilios senatvės sulaukę žmonės, palikti be pagalbos ir pan. Tai tik pavyzdžiai.

b) Antroji sritis, populiariai vadinama "Social development", jau yra skiriama nebe individui su tiesiogine pagalba, bet dėmesys nukreipiamas į problemas, liečiančias paskiras žmonių grupes ar bendruomenes ir aplinkumas, kuriose jos gyvena. Čia darbas koordinuojamas su panašų tikslų siekiančių grupių ar bendruomenių organizacijomis, asmenimis, reikalaujantiems, ir su valstybinėmis įstaigomis. Pavyzdžiui jaunimo problemos ir jų poreikiai, lavinimosi centrai, stovyklos ir naudingos laisvalaikio praleidimo vietos; organizavimas mažamečiams vaikams priežiūros centrų; ekonominės ir moralinės pagalbos su-

Anastazija Tamošaitienė

Zemaičių senkapiai (gobelenas)

teikimas sulaukusiesiems gilios senatvės žmonėms.

— I kurią iš tų dviejų sričių jūs kreipiate specialų dėmesį?

— Praeityje aš dirbau abiejose srityse, bet dabar man daugiau tenka susidurti su "social development" sritimi, kurioje yra nagrinėjami ir ieškomi sprendimai įvairioms problemoms.

— Seniau Jūs dirbote lietuviams gerai pažįstamoje Sv. Kryžiaus ligoninėje, Chicagoj, ir taip pat Loyolo ir Illinois universitetuose.

— Sv. Kryžiaus ligoninėje aš buvau socialinių reikalų direktore. Tose pareigose, be tiesioginio administracinio darbo, aš susidūriau su daugybe socialinių problemų, kurios ne vien tik paliečia ligonį, jam tebesant ligoninėje, bet ir iš jos jau išėjus. Mėnėtuose universitetuose man teko be teoretinio darbo dar studentus mokyti ir praktiškai socialiniame darbe.

— Daktare, kokius klausimus Jūsų disertacija nagrinėja ir kaip prie jos buvo prieita?

— Susidomėjimas disertacijoje liečiamais klausimais man atė-

jo, dar bedirbant Sv. Kryžiaus ligoninėje ir Jūsų paminėtuose universitetuose. Nuolat susidurdavau su vyresnio amžiaus žmonėmis, kuriems buvo labai reikalinga pagalba. Taip pat buvau pakviesta dalyvauti konferencijoje Baltuosiuose Rūmuose, kurioje buvo svarstomi įvairūs klausimai, susiję su gerontologija, t. y. su žmogaus senėjimu. Tada man teko atstovauti didelei ir įtakingai American Hospital Ass'n.

Pati disertacija nagrinėja seno amžiaus pasiekusių žmonių problemas ir mėgina atsakyti į iškeltą klausimą, kaip seni žmonės rūpinasi savo ateitimi, kuri yra kartais labai netikra.

Tiesiog ironija, kad žmonės, kurie yra apdovanoti laime pasiekti gilią senatvę (o kas iš mūsų nenori kuo ilgiau gyventi), susiduria su daugybe problemų. Tos problemos pirmą kartą iškilo visuose modernių laikų civilizacijose. Niekada istorijos bėgyje nebuvo tiek daug senų žmonių, kurie gyventų taip ilgai, pvz. 10 proc. visų amerikiečių yra perko 65 metų slenkstį. Viso to rezultate iškylusios problemos reikalauja naujų sprendimų.

— Kiek šitos problemos liečia

VALANDELE SU TAMOŠAIČIAIS

(Atkelta iš 1 psl.)

žinti kaip tapybos dvyčiai. Mano pastangos ir buvo gobelenuose pasireiškė savo braižu, tolygiau kaip ir tapyboje. Mano braižas — tiesių linijų, plačių tapybos brūkšnių. Tapau pusiau abstraktiniais vaizdais. Juose vaizduoju Lietuvos praeities, tautosakos scenas.

— Teko girdėti gandą apie judvieju bendrai ruošiamą knygą. Ar galėtumėte trumpai šį tą paaiškinti?

— Taip. Paskutiniaisiais trejais metais daug laiko pašvenčiau knygos paruošimui apie lietuvių tautinius drabužius. Mudų su Antanu esame gavę iš Kanados vyriausybės pinigine paramą — grant, parengti tos knygos tekstą anglų kalba ir nuotraukas.

— Visų lietuvių, ypač mergaičių, svajonė — dėvėti Tamošaitienės austus tautinius rūbus.

lietuviškos išsivijos vyresniają kartą?

— Lietuvių išsivijos senesnios kartos problemos yra kiek skirtingos, ypač tų žmonių, kurie yra gimę Lietuvoje ir subrendę į šeimą orientuotoje žemdirbių visuomenėje, kurioje tradiciniai pati šeima rūpindavosi savo seno amžiaus sulaukusiais šeimoms nariais.

Amerikoje dėl daugelio skirtingų priežasčių šeimos nariai labai dažnai arba negali rūpintis, arba nesirūpina, savo seno amžiaus sulaukusiais nariais, ir tiems senkams dažnai belieka paskutiniuosius savo gyvenimo metus praleisti senelių prieglaudose.

Statistika rodo, kad šiuo metu vienas iš 4 žmonių, sulaukusius 65 metų, kurį laiką praleidžia prieglaudose. Studijos sako, kad seneliai ne tik vengia, bet tiesiog bijo patekti į tas prieglaudas, nes, tarp viso kito, jie jaučiasi, jog yra išstumiami iš namų, kurie jiems buvo brangūs ir kuriuos jie taip mylėjo.

Tarp lietuvių šita problema yra labai aštri, nors daug apie ją nekalbama. Pavyzdžiui, tokioje Chicagoje mes neturime prieglaudų (nursing homes), kurios būtų lietuvių organizacijų ar sambūrių vadovaujamos ir kuriose būtų pasirūpinta senaisiais ir vienišais žmonėmis, jau neišgalinčiais be reikalingos priežiūros gyventi.

Tiesiog skauda širdį, kai matai senus žmones, kurie arba užmiršo ar tiesiog niekada neišmoko anglų kalbos, vėžamus į senelių prieglaudas, kur jie negali suprasti, kas kalbama, ir patys yra kitų nesuprantami. Tokioje tragikoje padėtyje jie ir baigia savo paskutiniąsias dienas.

— Ar jūs turite, daktare, kokių nors praktiškų idėjų šitai būklei pagerinti?

— Mes lietuviai turime labai susirūpinti mūsų senelių likimu, ypač tokiu, kurie jau nebegali bent minimaliai patys apie save apsiukuoti. Jiems turėtų būti parūpinta vieta, kur sunkiausiaji savo laikotarpiu galėtų praleisti lietuviškoje aplinkoje. Ar tai senelių prieglaudos ar namai, nesvarbu pats pavadinimas, turėtų būti neatidėliojant statomi ar nupirkami ir pačių lietuvių vadovaujami.

Atsiradus gerai organizuotoms pajėgoms, yra gana daug galimybių ir lėšų pasirūpinti iš atitinkamų valdiškų įstaigų. Sujungtomis jėgomis mes galėtume tai padaryti ir tuo suteiktume didelę paguodą tiems, kuriuos jie taip yra reikalingi.

— Labai dėkui už įdomius ir aktualius pasisakymus. Sveikiname Tamstą Jūsų studijų aukšto įvertinimo proga.

Sau lygios, regis, išsivijoje neturite, o ir Lietuvoje gal nėra daug Jums prilygstančių. Teko stebėti Jūs Kingstone prie staklių ir perprasti, kiek kantrybės audimo darbas reikalauja. Gal žinote, kiek tautinių rūbų esat išaudus? Ir kurie Jūs pačią labiausiai pradijūgino?

— Negalėčiau suskaičiuoti, kiek jų išaudžiau per dvidešimt aštuonerius metus. Čia, Kanadoje. Mano austus lietuvių tautinius drabužius dėvi Kanados, Jungtinių Amerikos Valstybių, Pietų Amerikos ir Australijos mergaitės ir berniukai.

Už išaustą zanavykų tautinį drabužį laimėjau pirmąją Euro-

pos dovaną — premiją Berlyne 1938 m., Europos tautų dailės parodoje. Tuo drabužiu turu pagrindą labiausiai didžiulius.

— Kokiais Jūsų kūriniais galėtume pasidžiaugti Detroito parodoje?

— Parodoje esu numaciusi išstatyti tapybos ir guasio darbų, o taip pat gobelenų, kilimų ir vieną kitą tautinį drabužį.

— Ačiū už pokalbį.

Primename, kad paroda bus atidaryta Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre, Detroito, lapkričio 24 d., 8 val. vakare. Ją bus galima lankyti visas keturias LKMA suvažiavimo dienas: lapkričio 25, 26, 27 ir 28.

Alfonsas Nakas

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGŲ
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusertija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą
Jei neatliepia, skambinti 374-8004

DR. VL. BLAŽYS
PLAČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad.
6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą
Ofiso telef. WA 5-2870
Reizd. tel. Walbrook 5-5048

Tel. Ofiso HE 4-5849, rez. 338-2233
DR. PETER T. BRADIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 6 val. popiet.
Antrad., penktad. 1-5, treč. ir šeštad.
tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt.
10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Nervų ir
Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Reizd. tel. — GI 8-6873
DR. W. M. EISINAS
AKUSERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atliepia, skambinti: MI 3-0001.

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
J O K S A
VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
šuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val.
vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000. Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ —
CHIRURGIJĄ
5214 No. Western Avenue
1602 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Apimokta skelbtis dien. DRAUGAS
nes jis plačiausiai skaitomas li-
cuvų dienraštis. Gi skelbtimų ka-
re visiems prieinamas.
Apimokta skelbtis dien. DRAUGAS
nes jis plačiausiai skaitomas li-
cuvų dienraštis. Gi skelbtimų ka-
re visiems prieinamas.

Istaigos ir buto tel. 632-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč. ir šešt.

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIE 2-1139
DR. P. KISIJEIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 3-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvius gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8
val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168; reizd. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KARASAITĖ
7051 So. Washtenaw. Tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų
receptus.
Didelis akinų rūmų pasirinkimas
Val.: pirm., antr., penkt. 10-5-39
Ketv. 1-3 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGŲ — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"Contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

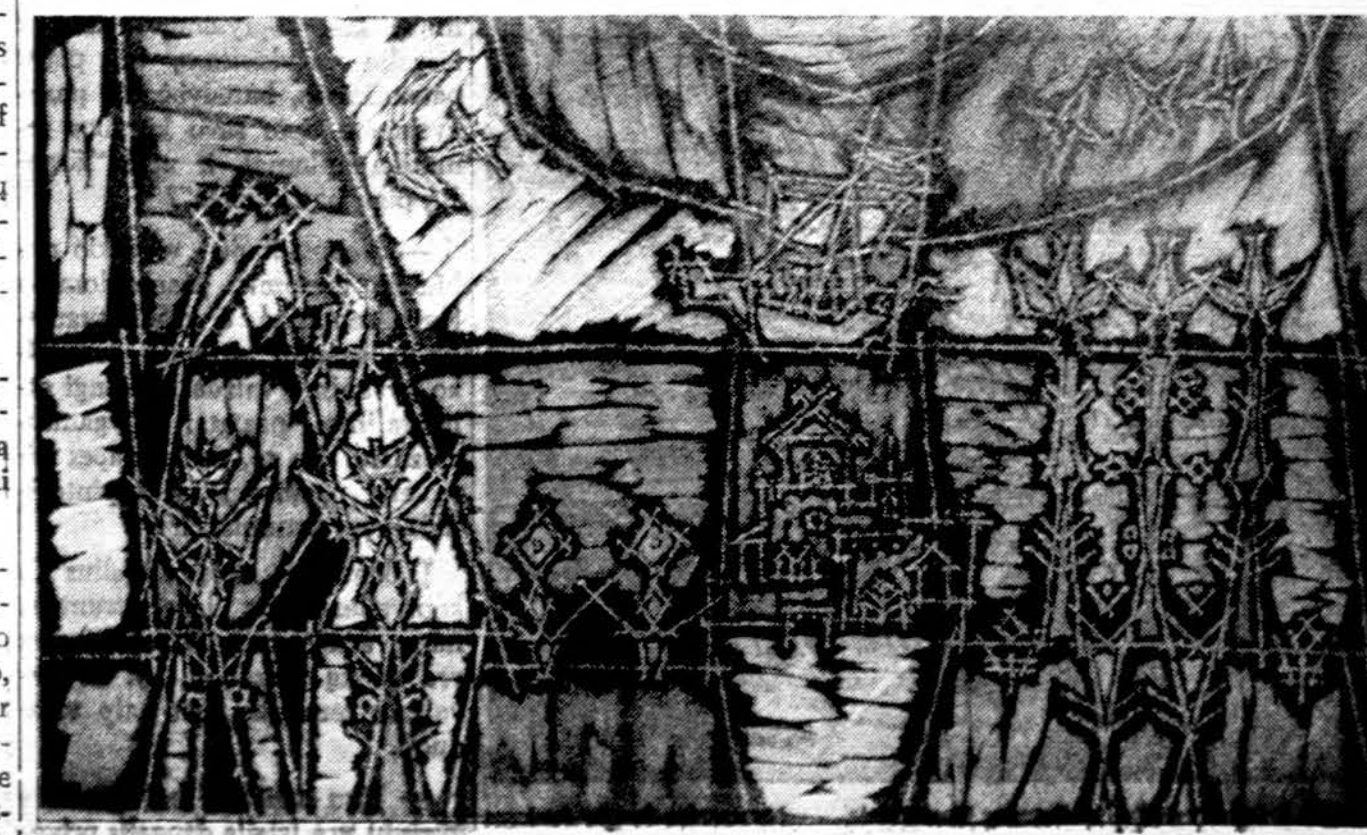
DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakare.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street.
Ofiso telef. RE 5-4410
Rezidencijos telef. GR 6-0617
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-4195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-6 ir 6-7 — iš anksto susitarus

Tel. ofiso PR 6-4446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą
Ofiso tel. 586-3166; namų 636-4850
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7
Šeštadieniais pagal susitarimą.

Dr. Regina Mickevičiute-Kulienė

Antanas Tamošaitis

Pasirūpinimo laivo legenda

krp.

Švento Pranciškaus Asyžiečio aktualumas

750 metų jo mirties sukaktuvių proga

Šiais metais visas katalikiškas pasaulis mini 750 m. šv. Pranciškaus mirties sukaktį. Ir verta minėti, nes jis visais laikais buvo ir yra aktualus kaip visiemis krikščionims taip ir mums lietuviams.

Pranciškus Asyžietis, pasiturinčio audinių pirklio sūnus, gimęs 1182 m., jaunystėje mėgo linksma gyvenimą, kėlė puotas, dainavo ir troško pasižymėti karo žygiuose. Jis mylėjo savo gimtąjį miestą, kaip kiekvienas jaunuolis turi mylėti savo tėvynę ir reikalui esant už ją aukotis. Jis gyvėjęs Asyžiu nuo perugiečių ir gyko į Pietų Italiją ginti popiežiaus teisių nuo imperatoriaus priepaudo, dėl to jis šiandien yra Italijos globėjas. Tačiau sapne įspėtas, kad tarnauja tarnui, o ne Valdovui, ir Kristaus paragintas atnaujinti Bažnyčią, Pranciškus, sugrįžęs namo, pasikeitė. Jis atšaukė viską, ką anksčiau mėgo, ir neturėjęs nei nušėrimo, nei viškos, sekė Kristumi, kad taptų į jį panašiu. Pats, keisdamas savo gyvenimą, keitė ir tebekeičia ir kitus.

Jis dar prieš savo atsivertimą šelpė vargšus ir slaugė raupuosiuosius. Norėdamas įeiti į neturtelių padėtį, Romoje, su elgeta pasikeitęs drabužiais, prie šv. Petro bazilikos durų prašė išmaldos. Pagaliau taip pamilo neturtą, kad vėlypo teisme atsisakė, kad ne tik paveldėjimo teisių, bet tėvui atidavė net paskutinius drabužius ir, tapęs beturčiu, tarnavo kitiems. Jis ir jo sekėjai dirbo socialinį darbą su meile be turtingųjų neapykantos. Tą patį darbą dirbo ir tebedirba jo sekėjai ir dabar, kuriuos jis pavadino mažesniaisiais broliais.

Šv. Pranciškus yra ir darbininkų pavyzdys. Jaunystėje jis uoliai darbavosi tėvo parduotuvėje. Kristaus pašauktas atnaujinti Bažnyčią, jis savo rankomis atstatė griūvančias šv. Damiano, Porciunkulės ir kitas bažnyteles. Jis dirbo be atlyginimo, net sau maistą susielgetaudamas. Jis Reguloje ir broliams išakė dirbti, pridėdamas patarimą, jei už darbą negaus atlyginimo, eiti elgetauti nuo durų iki durų. Ką jie ir daro net ir mūsų laikais.

Taip jam besidarbuojant, prabėgo dveji metai, kol šv. Motiejaus šventėje, klausydamas šv. mišių, išgirdo Evangelijos žodžius, kuriais Kristus siuntė apaštalus skelbti Dievo karalystę. Tada jis suprato tikrąjį savo pašaukimą, kad ir jis siunčiamas skelbti Kristaus mokslą ir tuoj pat išėjo sakyti pamokslą. Jo pamokslų ir gražaus pavyzdžio išdava buvo ta, kad jis susilaukė daug sekėjų ir tapo trijų vienuolynų ordinų įkūrėju. Šie ordinaai greitai išsiplatino visame pasaulyje. Jie skelbė ir tebeskelbia Kristaus mokslą ten, kur jo šviesa dar nebuvo ar nėra pasiekusi.

Jo broliai su serafiška meile atnešė Kristaus Evangeliją ir į Lietuvą, o su Kristupu Kolumbu ir į Ameriką. Jie skelbė Kristaus mokslą Lietuvoje Mindaugo, Gedimino ir jo sūnų viešpatavimo metu, kol apkrėkštijo Lietuvą ir davė jai pirmuosius vyskupus. Jie gynė jos tikinčiuosius nuo klaidatikų, skleidė krikščioniškąją kultūrą ir su Lietuvos likimu sujungė savo likimą. Mūsų dieneose vieni jų iškeliavo į šaltąjį Sibirą, kiti paliko Lietuvą, kad ten ir čia stiprintų savo tautiečių dvasią ir Evangelijos šviesą apšviestų tamsias jų dienas.

Šv. Pranciškus matė visas savo laikų blogybes ir net dvasininkų ydas, bet, prieš jas kovodamas, nesmerkė žmonių, kaip darė jo laikų klaidatikiai, kovodami prieš Bažnyčią. Savo gerumu jis laimėjo ne tik paklydusius, bet ir pačius klaidatikus. Tuo būdu jis tikrai atnaujino Bažnyčią ir visais laikais tą atnaujinimą tęsia

VIKTORAS GIDŽIŪNAS,
O. F. M.

per savo dvasios vaikus. Iš tikro, pranciškonis nusižeminimas, nuoširdi meilė Kristaus mokslui bei ištikimybė Bažnyčiai ir šių dienų jos atnaujinimui daugiau patarnautų, nei išdidūs teologai savo išvadžijimais, neatitinčiais tikro Bažnyčios mokymo ir Kristaus mokslo.

Mums, tikintiesiems, reikia išdėmėti, kad Bažnyčios negali atnaujinti tie, kurie jos neklauso ir nepakenčia, jeje tik ydų ir nedorybių ieško, juodasias dėmes neobjektyviai iškeldami. Čia reikia sekti Pranciškaus pavyzdžiu, kuris nenorėjo matyti dvasininkijos ydų, kunigus gerbė, jų klausė, Kristaus išteigtąją Bažnyčią be galo mylėjo ir saviesiems lipe jį mylėti.

Kaip šv. Pranciškaus, taip ir visų laikų žmonėms sunku klausyti kitų, žemiškų vertybių atšaukėti ir savo geidulius suvaldyti. Iš patyrimo žinome, kad tvarka tiek valstybės, tiek Bažnyčios gyvenime be paklusybės, be aukos neįmanoma. Šv. Pranciškus ir jo dvasios vaikams paklusnybė yra besąlyginė, bet ji nepažeidžia asmens laisvės. Pranciškonų paklusnybė autoritetui ir meilė bei atsidavimas savo tautos ir visų žmonių tarnybai yra istorinis faktas.

Skaistybės nesilaikymas ir geidulių tenkinimas šiandien žmones pastatė suklutintų gyvulių klanėn, kurie nesilaiko nei prigimtinių šeimų ryšių, nei lyčių skirtumo, nei kūdikių meilės, nei jų gyvybės vertinimo, ko nėra net nesukultūrintų gyvulių tarpe. Šv. Pranciškus nors laikėsi angeliškos skaistybės, bet jis nesmerkė šeimos gyvenimo, kaip jo meto klaidatikiai. Jis su moterimis palaikė ryšius, kad vestų jas tobulybėn ir jų energiją kreiptų labdaros ir apaštalavimo kryptimi.

Neturtas yra visų žmonių siuabas. Socialinis skurdas visais laikais buvo ir yra visokių blogybių versmė: asmeninių nesantaikų, revoliucijų ir karų priežastimi. Šv. Pranciškui ir jo dvasios vaikams priešingai — neturtas yra aukščiausia dorybė, išplaukianti iš beturčio Jėzaus meilės, o kartu ir didžiausia Dievo ir artimo meilės priemonė. Beturtis yra laisvas žmogus. Jo niekas netrukdo Dievą garbinti ir artimui tarnauti. Savanoriškas neturtas, iš Dievo meilės pasirinktas, nekelia neapykantos turtuoliams, neruošia revoliucijų ir karų, bet neša ramybę, taiką ir gerį. Pranciškonai, ir eidami elgetauti, šv. Pranciškaus įsakymu, ižengė į bet kuriuos namus, sako: "Ramybė šioms namams". O daug kur ir tarp savęs sveikinas: "Ramybė ir geris", "Dievas mano viską".

Nuo anos nelaimingos pirmųjų tėvų iš rojų išvairymo dienos žmonės visomis, išgalėmis stengiasi apvaldyti gamtą ir joje viešpatuoti. Iki šių dienų jie jau daug yra pasiekę, bet ašiaurios gamtos jėgos dažnai atneša skaudžių nelaimių, dėl to žmonės jos bijosi, neapkenčia. O vis dėlto gamta, suprasta šv. Pranciškaus dvasioje, gaivina džiaugsmą, uždega meilę Kūrėjui, kaip tai matome šv. Pranciškaus pamoksluose paukščiams ir kūrinių arba saulės giesmėje Kūrėjui.

Prieš šv. Pranciškų visur dominavo kryžius. Jis kilo bažnyčių bokštų smaigaliuose, saugoj vienuolynų ramybę, stovėjo virš pavergejų, kad būtų žmoniškėni, virš pavergtųjų, kad teiktų paguodas. Jį vaizdavo kalavijo rankena, kad primintų teisingumą ir gailėstingumą, lengvintų skausmus ir stiprintų mirties agonijoje. Spindėjo jis laivų

stiebuose, kad laimintų ir ramintų audringą jūrą. Kryžius buvo visur, bet nebuvo prikryžuoto žmogaus.

Atėjo Pranciškus ir Alvernos kalne paprašė kryžiaus kančios. Ten jis taip vieną naktį meldėsi: "Viešpatie Jėzau, tavęs prašau, kad tu man prieš mirtį suteiktum, kiek tai galima, sieloje ir kūne patirti tą skausmą, kurį tu kentėjai savo karčiausioje kančioje". Ir jam buvo suteikta kančia. Jis, pažymėtas Kristaus žaizdomis, tapo gyvas prikryžuotasias.

Kančios ir kryžiaus šiandieną vengiama, net palaiminimuose vengiama kryžiaus ženkle. Dabar pasaulyje yra ir kančia ir kryžius ir ant jo pats save prikalęs žmogus, bet jis nemato kančios prasmės. Ir juo labiau žmogus jos vengia, juo labiau kankinasi. Kančia reikia priimti su meile. Šv. Pranciškaus vaikai ir šiandien ragina mylėti kančią ir kryžių ir su meile save prie jo prisikalti, nes be kryžiaus ir kančios nėra išganymo.

Mūsų dienų "hipiai" sako, jog jie seka šv. Pranciškų, kuris paniekinęs turtus ir prabangos gyvenimą, atsidavė laisvam gyvenimui. Iš tikro, jie yra toli nuo šv. Pranciškaus, nes jis ir jo draugai buvo skaitūs, paklusnūs, beturčiai, ko toli gražu nedaro "hipiai". Taipgi ir mūsų dienų jaunimui šv. Pranciškus padėtų atsitiesti, jei jie panorėtų į sekti paklusnų, skaitų, neturtiną ir visame atsidavusį Dievo ir artimo tarnybai.

Iš viso, kas čia pasakyta, matome, kad šv. Pranciškus yra aktualus ir mūsų laikams. Jis per savo dvasios vaikus turi daug ką pasakyti ir mums tiek dvasiniame gyvenime, tiek ir apaštalavime. Šv. Pranciškaus dvasios vaikai, ir 750 m. metų po jo mirties praslinkus, dar daug turi ką duoti ir lietuviams išeišiams, tik prašo neužskleisti jiems durų. Jie nori jiems kalbėti ne tik savo bažnyčiose ir koplyčiose, bet trokšta prabilti ten, kur jau nebesigirdi lietuvių kalba skelbiamą Dievo žodžio. Jie nori į jus kalbėti per "Šv. Pranciškaus Varpelį", "Darbininką" ir "Aidus". Norėdami palaikyti taip mielą lietuviams šv. Pranciškaus dvasią, jie nori įtraukti jus į Trečiąjį jo ordiną. Jie labai laukia iš lietuvių prieauglio testis šioms išganingoms Dievo ir Tėvynės meile pagrįstoms darbams.

V. K. Jonynas

Šv. Pranciškus (detalė iš lietuvių pranciškonų koplyčios Kamešunkioje)
Nuotr. Vytautas Maželis

Algirdas Kurauskas

Saulės giesmė

Jono Zdaniaus kūrybos popietė

VL. JAKUBENAS

Jaunimo centro ir P. Petručio iniciatyva suorganizuota, D. Lapinsko paruošta a Jono Zdaniaus kūrybos popietė Chicagoje lapkričio 7 d. paliko gražų vėlio-

nio atvaizdą, kaip muziko, o taipgi ir kaip žmogaus. Jonas Zdanis buvo asmuo iš esmės kuklus, kuris savyje nešiojo daugiau, negu jis norėdavo žmoniems parodyti. Jo kūryba žymia dalimi pašvęsta liaudies menui. Jonas Zdanis pagrindinį muzikos išsimokslinimą įgijo Lietuvoje, grojo altu Radiofono orkestre, buvo pulko orkestro kapelmeisteriu, vadovavo chorams. Jau tada jis buvo parašęs keletą nuotaikingų kūrinių chorui. Tremties ir emigracijos laikotarpi Jonas Zdanis paaugojo nuolatiniams studijoms, tiek teoretinėms, tiek ir praktinėms. Australijoje, gavęs tarnybą prie valstybinio radijo, jis greit išgarsėjo kaip orkestratorius aranžuotojas įvairiems mažesniems instrumentiniams sastatams, ta proga išpopuliarindamas australų muziką tarpe lietuvių liaudies melodijas. Atvykęs į Ameriką, jau iš Lietuvos mokėjęs puikiai rašyti gaidas, jis rado tam savo ištobulintą praktišką pritaikymą: stojo dirbti gaidų leidykloje Evanstone (prie Chicago), kur greit perprato ir ištobulino naują būdą gaidoms spausdinti, paruošiant dideliuos lapuos įvairiomis priemonėmis gaidas, paskui jas mažesniu formatu fotografuojant. Netrukus J. Zdanis jau dirbo visai nepriklausomai, užsakymų nebeaprepdamas, prasimušdamas į pirmas šios rūšies specialistų eiles Amerikoje, puikiai orientuodamasis spausdinamose naujoviose partitūrose, gaudamas padėkos laiškus iš kompozitorių

ŠV. PRANCIŠKAUS ASYŽIEČIO SESERS SAULĖS ARBA SUTVĖRIMŲ GIESMĖ

Aukščiausias visagali, geras Viešpatie,
Tavo yr giesmės, garbė ir didybė
Ir kiekvienas palaiminimas.
Viskas iš Tavo prasideda,
Ir žmonės nér verti Tavo minėti.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, visi tavieji sutvėrimai,
Ypač puikioji sesė saulė,
Kuriam dienas ir mus tu apšvieči;
Jinai graži ir, spindėdama didžiu spindėjimu,
Mums atneša, Aukščiausias, Tavo vaizdą.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, broliu mėnuo ir žvaigždynai;
Danguj Tu jiems teiki puošnumą, grožį ir šviesumą.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, broliu vėjas,
Erdvės, debesys, giedra ir oro atmainos,
Per kurias Tu savo kūriniams teiki gyvastingumą.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, broliu vandens
Kurie labai naudingi, ramūs ir gaivūs ir skaitūs.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, sesė ugnis,
Ja Tu švieti nakties tamsybę,
Jinai graži, džiaugsminga ir stipri, galinga.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, sesė žemė motina,
Kuri mus valdo ir maitina
Ir augina visokį vaisių ir žiedus spalvinguosius ir žolę.

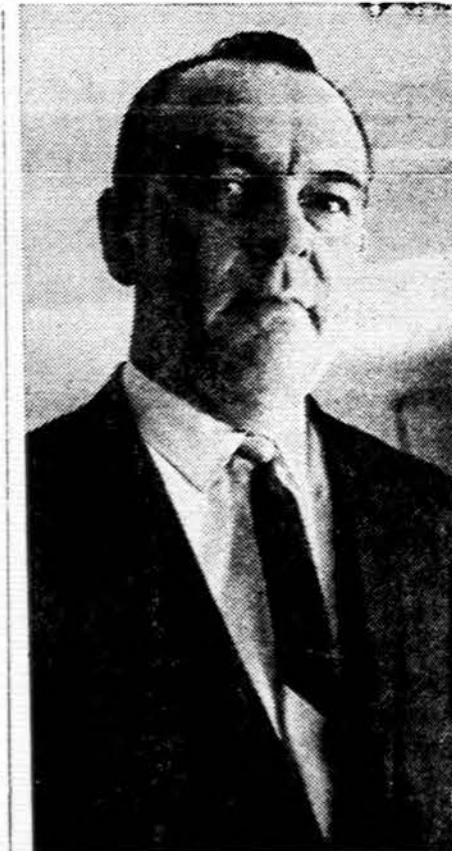
Tegarbina Tave, o Viešpatie, kurs Tavosios meilės
padedamas atleidžia
Ir ištvėria sunkius mėginimus ir kančią.
Palaiminti, kurie išlaiko taiką,
Jie bus Tavo, o Aukščiausias, vainikuoti.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, sesuo mirtis mūsų kūniškoji,
Nuo kurios nė vienas gyvenantis žmogus negal pabėgti.
Vargas tiems, kurie numirs nusidėjimuose mirtinguose.

Palaiminti, kurie nebeiškrypsta iš švenčiausių Tavo
norų kelio,
Ir jiems mirtis antroji blogo negalės atnešti.

Pagarbinkit ir šlovinkite Viešpatį ir būkite Jam dėkingi
Ir tarnaukite Jam su didžiu nusižeminimu.

Vertė Stasys Santvaras

Jonas Zdanis (1913.XL1 — 1975.X.23)

už surastas klaidas ar patogiau išdėstyta muzikos vaizdą.

Drauge su tuo J. Zdanis pasiiliko samoningu lietuviu. Atsitraukdamas nuo geriau apmokamų amerikietišku darbų, jis žemesne kaina gamindavo puikiai išleistus lietuvių muzikos leidinius. Antroje ir trečioje Dainų šventėje jis buvo nepažinomas muzikos vedėjas; jis buvo, galimybėms prisitaikant, gana naujoviškas, bet jis jautė ir mūsų chorų pajėgumą. Jam išvykus iš Chicago į Arkansas, Jono Zdaniaus dar buvo puikiai suorganizuotas Kultūros fondo rinkinio išleidimas "Lietuvių dainos chorams".

Tai, ką girdėjome minėjime praėjusį sekmadienį, buvo gražu, kultūringa, kai kur net rafinuota. Violeta Karosaitė suoko dalį iš II Sokių šventei J. Zdaniaus parašytos "Sadutės", kur galėjome gėrėtis ne tik Sokių, bet ir puikiu simfoninio sastato skambesiu, kuriama beveik nebuvo

pasikartojimų, vis atsirandant naujoms spalvoms tam painiam Sokių motyvui. Solo dainas, kai kur su liaudies instrumentų padėdijimu, kai kur su fortepijonu atliko D. Stankaitė ir V. Liorentas. Paskutinį numerį — "De Profundis" (B. Brazdžionio žodžiai) atliko vokalinis kvartetas: Momkienė, G. Mažeikienė, B. Maciukevičius ir V. Momkus, padedant aktoriams A. Dikiniui ir L. Rastenytei — Lapinskienei. Beje, D. Stankaitė atliko dar porą romansų: "Batsiuvelis" (Br. Bulvytės žodžiai) ir "Gintarelis" (žodžiai nepažymėti). Pora kūrinių — liaudies dainos "Lopšinė" ir "Ant marių krantelio" — buvo specialiai parašyta ir gražiai atlikta liaudies instrumentų kvinteto (B. Dapkutė, B. Pakštas, E. ir R. Pakšaitės, V. Vaitkus). Akompanimentai, diskretiškai atlikti D. Lapinsko, kai kur gan naujoviški, gerai derinosi su atliekamais veikalais. Du ypė ryškūs kūriniai: Prūsų lietuvių daina "Kai aš jauns buvau" (V. Liorentas) ir paskutinis, giliai nuotaikingo, susikaupusio vokalinio kvarteto atliktas "De Profundis" (Bernardo Brazdžionio tekstas) yra panaudoti taipgi ir kompozitoriaus Vl. Jakubėno. Idomu buvo palyginti, kaip vienam ir tam pačiam tekstui ar tui pačiam melodijai gali būti sukurti tiek skirtingi priėjimai, visai vienas į kitą nepanašūs, bet abu tinkami.

Nuotaikinga popietė mums parodė įdomiai ir skoningai J. Zdanis iš jo kūrybinės pusės. Tačiau tai buvo tik dalis to įnašo, kurį mums jis yra davęs, gyvas būdamas. Mirtis per anksti išrovė J. Zdanis iš mūsų tarpo. Jei jis būtų gyvas, vargu ar sekančią Dainų šventę tektų iškelti iš Chicago į Torontą, į Kanadą.

Esam dėkingi rengėjams: Jauni (Nukelta į 4 gal.)

Ligi pasimatymo Playhouse

**Pašnekesys su Antro Kaimo prievaidu
Algirdo Titu Antanaičiu**

Šio sezono paankstyti Antro Kaimo linksmeji spektakliai Chicagoje jau čia pat. Tiesiog smalsu sužinoti, ką ir kaip tie antrakaimiečiai šiemet daro. Juk ir sezonas prasmingai jubiliejinis — trylikasis! Be abejo, visu tuo prie premjeros slenksčio labiausiai serga sambūrio prievaidas Algirdas Titus Antanaitis. Jo tad ir klausiamo.

— Kas jus inspiruoja? Iš kur semiatės stiprybės taip metai po metų net ligi tryliktosios sukakties prisikasti?

— Manau nujaučiate, kokia pagunda apima šioje vietoje drėbnelėti ką nors itin patriotiško, ką nors moralizuojančio, mažų mažiausia nušnekėti meno didybės ar mūsų didžiadiavisiško altruizmo temomis. Deja, tai būtų per daug hipokritiška... Iš kitos pusės, žinoma, dirbame, tos dainelės žodžiais šnekanč, "ne dėl turto, ne dėl garbės"... Tur būt, kiekvienas, kuris turi kokį nors, kad ir kuklų, talentą, yra kurstomas noro jį demonstruoti. Kalbėdamas ne tiek grupės vardu, kiek apie tą grupę, tikiuosi, jog nebūsiu apkaltintas nekuklumu, pripažindamas, jog daugiau ar mažiau talento turi kiekvienas antrakaimietis. O paskui — priiše pasisekimas, aplošimantai, pagyrimai, pakurstymai, laimės ar pasididžiavimo kibirkštys, surastos tėvų, mylimųjų, draugų akyse, pasitenkinimas, kad tavo pastangos buvo sėkmingos... Kaip jau ne kartą minėjau, scena tiems, kurie pasijunta joje priklausanti, juos priiše gal ne mažiau negu narkotikai...

Užbėgant už akių nesuprati-mams, reikėtų tuojau pat jus išpėti, jog ir Antras Kaimas nebėra tas pats vienetas, kuris pradėjo publiką linksminti prieš tryliką metų. Iš tų pionierių beliko tikėtai Romas Stakauskas. Šiandien veteranais jau skaitome ne tik septynerius metus pas mus bevaizdinančią Jūrą Jekštę (tur būt tiek pat ilgai užkulisio-vo šviesas tvarkanti Jona Kau-ną ar plakatininką Vincą Lu-ką), bet ir keturmečius, kaip antai — Vaigalę Kavaliūnai-tę ar Juozą Aleksiną, jau ne nekalbant apie trečiametį Euge-nijų Būteną, kuriam grupę paro-do tokį pasitikėjimą, kad antri metai iš eilės jį išrenka se-niūnu... Taip kad ir tas trylikos metų išsilankymo statusas ne iš kiekvieno po lygiai pareikalavo...

— Kurie kriterijai lemia, planuojant viso naujo sezono pro-gramą?

— Ir vėl turiu prisipažinti, kad tokio klausimo, kaip: ar šiemet statysime Šekspyra, ar Vaičiūna, ar Anatolijų Kairį, mums iš viso nekyla. Netenka svarstyti nė pa-sirinkimo tarp K. Almeno, A. Landsbergio ir A. Gustaičio (su-minint bent pora reguliarių-jų talkininkų). Raginant ir nuo-lat prašant, iš visur gaunama tekstinė parama visada sudarė tik mažą dalį mūsų programos. Visa kita yra dažniausiai nuola-tinio ir dažno idėjų pasikeitimo tarpusavy padarinys. O tos idė-jos irgi, žinoma, ne visada origi-nalios. Kur nors girdėtos, maty-tos, skaitytos ir... "adoptuotos"... Šiemet, negaunant tekstinės pa-ramos vietoje, teko panau-doti geroką dalį iš Lietuvoje iš-einančių leidinių...

— Ar šiuo atveju turite minty-jų, tikriausiai, gerai pažista-mo savo žiūrovų poreikius? Jei taip, tai kuriuos ir kuria prasme?

— Žiūrovų poreikiai ar pagei-davimai mums, be abejonės, rū-

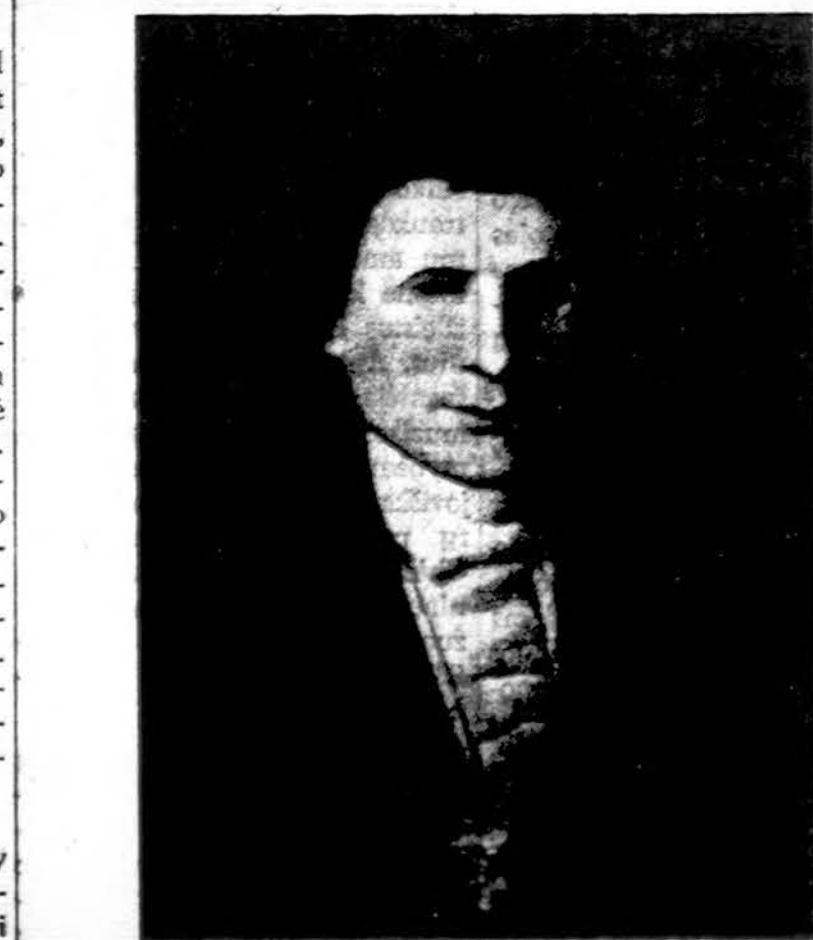
pi. Jie atsispindi jau pačiame idė-jų atrinkimo ir adoptavimo pro-cese. (Sugavau save bedėstantį tokiais "aukšais terminais", kad net šiurpas nupurtė!) Pavyz-džiui, mūsų matytys rodo, kad paprastas, tiksliau kokalizuotas, lengvai kiekvieno sau pritaikomas humoras praeina žy-miai geriau, negu sunkesnė ir aiškesnė moralizuojanti satyra, kuri žiūrova kartais tiesiog gąs-dina ir... atbaido. Dėl to mūsų programos visada daugiau į lengvumo pusę ir sveriasi, nors be "druskos ir pipirų", taip sa-kant, irgi neapsieinam... Visi ži-nome, kad publika pageidauja daugiau aktualijų, tačiau mes ne-galime apsikrauti viendieniais dalykais, kurie nustotų vertės po vieno pasirodymo, o gal net ir dar besirušiant... Turėkit gal-voje, kad šių metų progra-mą sudarinėjant ir jai ruošiamės jau nuo pavasario.

— Ką naujesnio, būdingesnio ar išskirtinesnio matysime šie-met jūsų programoje?

— Naujausi tai du jauni vei-dai vaidintojų sėstare: Da-na Noltaitė ir Jurgis Riškus... Programa ir vėl sudaryta iš maždaug trisdešimties atskirų skitų, kurių dauguma sugrupuo-ti penkiuose skirtingų tematikų cikluose. Ir vėl panaudojame šiek tiek eiliuoto teksto... Forminiai naujaisi, tur būt, bus tie skitai, kuriuose bandysime lygiagrečiai pavaizduoti ar kal-bos ir galvėjimo santykį (Mielė žmonės), ar iliuzijų, svajonių, sapnų tikrovės kūrą (Pasaka apie meilulį).

— Kodėl programą nukėlėte i rudenį?

— Pavasarį Chicagoje visada vyksta didieji mūsų parengimai: opera, operetė, o kartais ir kito-kie dideli sceniniai spektakliai, kuriuose visuomet užsilaikuoja ir vienas ar daugiau iš mūsų gru-pės vaidintojų. Pasidaro nebei-manoma surasti visiems priim-tinas datos repeticioms ar iš-viso, kaip lošėjai sako, "sudaryti kvorumą"... Visą žiemą išnau-doiant naujos programos paruo-šimui, ir gastrolių galimybes drastiškai susiaurėja. O dabar — po Naujų Metų esame laisvi... Kiekvieno atveju tikimės, kad ir publikai mūsų rudeninės datos (lapkričio 13-14 ir 20-21 d.d.) geriau praeis... Taigi: ligi pasi-matymo Playhouse!

Lindvickas Gediminas Martynas Rėza (1776-1840), didysis Mažosios Lietuvos kaimietis, Donelaičio "Metų" ir lietuvių liaudies dainų leidėjas bei tyrinėtojas, nuo kurio gimimo šiemet sulaukia 200 metų. Sukakties minėjimas Chicagoje įvyks rytoje Jaujaime centre 3 val. popiet (žiūr. Kultūrinę kroniką).

Antrakaimiečiai, pasirodę šių metų sezono spektakliams. Iš kairės į dešinę: Algirdas Titus Antanaitis (prievaždis), Vaigalė Kavaliūnaitė, Eugenijus Būtenas, Jūrą Jekštę, Romas Stakauskas, Dana Noltaitė, Jurgis Riškus ir Juo-žas Aleksinąs

Lietuvių katalikų mokslo akademijos dešimtojo suvažiavimo 1976 m. lapkričio 24-28 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre, Southfield, Michigan (prie Detroito), PROGRAMA

TREČIADIENIS, lapkričio 24 d.

7:00 val. vak. — Registracija.
7:30 — LKMA leidinių ir narių raštų parodos atidarymas. Ritos Garas-Garliauskaitės žodis.
8:00 — Dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių tapybos ir tautinių rūbų parodos atidarymas. Viktoro Veselkos žodis.

PADEKOS DIENA, lapkričio 25 d.

9:00 val. ryt. — Iškilmingos pa-dekos pamaldos.
10:00 — Registracija.
10:30 — Suvažiavimo atidarymas. X-jam suvažiavimui ruošti komite-to pirm. prof. dr. Justino Pikūno kalba. LKMA CV pirm. prof. dr. Antano Liuvimos, SJ kalba. Sveiki-nimai. Plenumo paskaita: "Asmuo ir istorija: žmogaus istoriškumo pras-mė ir vertė" — prof. dr. Antanas Maceina.

12:30 — 2:00 — Pietų pertrauka.
2:00 — 5:00 — Istorijos mokslų sekcija. Vadovauja kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM.
"Pastangos įsteigti Lietuvos bažny-tinę provinciją nuo Mindaugo iki Nepriklausomybės laikų" — prel. dr. Paulius Jutulius.
"Arkivyskupo Jurgio Matulaičio vaidmuo, steigiant Lietuvos bažny-tinę provinciją" — kun. dr. Stepo-nas Matulis, MIC.
7:30 — Akademijos narių ir svečių priėmimas. Vaisėms vadovauja Re-gina Pikūnienė.

PENKTADIENIS, lapkričio 26 d.

9:00 val. ryt. — Pamaldos už mokslus einantį lietuvių jaunimą.
10:00-12:30 — Sekcijų programa.
A. Teologijos sekcija. Vadovauja kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC.
"Antrojo Vatikano Bažnyčia bei val-sybinės religijos" — kun. dr. Vikto-ras Rimšelis, MIC.
"Istorinis Jėzus ir tikėjimo Kristus" — kun. lic. Antanas Rubšys.
"Situacinė etika desorientuojanti į-taka moraliniam — religiniam gy-vnimui" — kun. dr. Valdemaras Cukuras.

12:30-2:00 — Pietų pertrauka.
2:00 — 5:00 — Architektūros ir meno sekcija. Vadovauja arch. dr. Alfredas Kulpa - Kulpavičius.
"Lietuvių įnašas į Amerikos archi-tekūrą" — arch. Jonas Mulokas.
"Churlionio asmenybės ir jo pasau-lėžiūros bruožai" — kun. prof. Sta-sys Yla.
"Lietuviškosios architektūros pėds-akai Europoje" — arch. Rimas Mu-lokas.

7:30 — KONCERTAS — banketas. Vadovauja Janina Udrienė ir Vacys Lelis. Koncertinę dalį atlieka sol. Elena Blandytė, jai akompanuoja Vida Kazlauskaitė.

venimui" — kun. dr. Valdemaras Cukuras.
B. Lietuvių kalbos ir literatūros sekcija. Vadovauja prof. dr. Antanas Klimas.
"Lietuvių kalbos ir veiksmažodžių darybos sistema ir indoeuropiečių prokalbė" — prof. dr. Antanas Kli-mas.
"Prof. Juozas Brazaitis — literatas" — Paulius Jukus.
12:30 — 2:00 — Pietų pertrauka.
2:00 — 5:00 — Sekcijų programa.
A. Filosofijos sekcija. Vadovauja dr. Juozas Girnius.
"Valstybės ir moralinės normos" — prof. dr. Kęstutis Skrupskelis.
"Moralės pagrindų klausimas" — Doktorantas Kęstutis Girnius.
"Menas ir tiesa" — Doktorantė Mirta Girniūnienė.
B. Gamtos mokslų ir matematikos sekcija. Vadovauja prof. dr. Adolfas Gaigalas.

"Kvantų teorija po 50 metų" — prof. dr. Adolfas Gaigalas.
"Organinė evoliucija ir žmogaus fe-nomenas" — prof. dr. Pranas Ju-caitis.
7:00-9:00 — Simpoziumas jauni-mui. Vadovauja Lile Gražulienė.
"Išvijos mokslo institucijų reikš-mė jauno mokslininko kelyje į ap-sisprendimą Lietuvai" — Augusti-nas Izelis, Ramūnas Girnius ir Al-mūs Kuotas.

SEŠTADIENIS, lapkričio 27 d.
9:00 val. ryt. — Pamaldos už mi-rusius akademijos narius.
10:00-12:30 — Sekcijų programa.
A. Politinių ir socialinių mokslų sekcija. Vadovauja prof. dr. Vytau-tas Vardys.
"XX amžiaus Lietuvos istorija ir po-litika pagal Vakarų ir Rytų auto-rių raštus" — dr. Vytautas Vardys.
"Nepriklausoma Lietuva ir jos liki-mas: kontinentinės Europos moks-lininkų interpretacija" — prof. dr. Julius Slavenas.
"Nepriklausoma Lietuva ir jos liki-mas amerikiečių ir britų perspek-tyvoje" — doktorantas Saulius Gir-nius.
"Lietuva antrajame pasauliniame kare, 1939-1945 m.: sovietinis žvilgsnis" — prof. dr. Romas Mi-siūnas.

B. Medicinos sekcija. Vadovauja dr. Juozas Sungaila.
"Žmogaus kalba — naujos pažiūros modernioje psichiatrijoje" — prof. dr. Anatolijus C. Matulis.
"Medicina okupuotoje Lietuvoje" — dr. Vaclovas Šaulys.

12:30-2:00 — Pietų pertrauka.
2:00 — 5:00 — Architektūros ir meno sekcija. Vadovauja arch. dr. Alfredas Kulpa - Kulpavičius.
"Lietuvių įnašas į Amerikos archi-tekūrą" — arch. Jonas Mulokas.
"Churlionio asmenybės ir jo pasau-lėžiūros bruožai" — kun. prof. Sta-sys Yla.

"Lietuviškosios architektūros pėds-akai Europoje" — arch. Rimas Mu-lokas.
7:30 — KONCERTAS — banketas. Vadovauja Janina Udrienė ir Vacys Lelis. Koncertinę dalį atlieka sol. Elena Blandytė, jai akompanuoja Vida Kazlauskaitė.

Nauji leidiniai

• Jurgis Jašinskas, JULIUS JANONIS. Poetas ir revoliucio-nierius. Monografija. Rinko ir spausdino "Naujienu" spaus-tuvė Chicagoje 1975 m. Leidinys 268 psl., kaina nepažymėta.

Kaip žinome, šis jaunas, per anksti savo gyvenimą baigęs poe-tas šiuo metu labai keliamas oku-puotoje Lietuvoje ne vien kaip poetas, bet stengiamasi jį taipgi visiškai subolševikinti. Ir visur pertempiama: nei jis mūsų poe-zijos raidoje toks jau didelis poe-tas, nei tuo labiau grynakraujis bolševikas. Nuo tokio totalaus subolševikinimo Janonio varda, atrodo, yra pasišovusi apginti ir ši, išvijoje parašyta ir išleista monografija. Monografijos au-torius surado ir suregistravo daug faktų, gana įtikinančiai ginan-čių jo tezes.

• PASAULIO LIETUVIS. 1976 m. spalio mėn., Nr. 26-89. Leidinys Bendruomenės minčiai ir gyvenimui. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja Bronius Nainys, 6804 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja Stasys Dziugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Metinė pre-numerata 3 dol.

Šio numerio temos: Netikėtas propagandinis laimėjimas; Po-kalbis su buvusiu LB Krašto val-dybos pirminku J. Gaila; Kalbos skyrius; II IPL kongreso atga-rsiai spaudoje; Argentinos Lietu-vių centras švenčia auksinį jubi-lejų; Tautinių šokių šventė ir L.S.A.K. nekrologas; Lietuviai Pie-tu Amerikoje neišnyks; Darbai ir lėšos; Lietuviškas švietimas Pie-tu Amerikoje; Pasaulio lietuvių Bendruomenėje; Atgarsiai ir

Jono Zdaniaus kūrybos popietė

(Atkelta iš 3 pusl.)

mo centrui, P. Petručiui ir vi-siems minėtiems atliekėjams už šią gražią popietę, primintusią mums tą skaudų nuostolį — netekimą a. a. Jono Zdaniaus. Po koncer-to gerokas būrys susirinkusios kultūringos publikos buvo J. Zda-niaus našlės ir sūnaus (irgi ga-baus muziko) pakviesti į jauni-mo centro kavinę nuosirdžioms vaišėms.

minėty — tautinių šokių V šventę; JAV LB VIII Tarybos pirmoji sesija ir kt.

Akreipinas dėmesys į džiugų reiškinį: didelė dalis pastarajame leidinio numeryje rašančių yra jaunimas; matomas gyvo ir veiklaus jaunimelio pavardės: Romas Kasperas, Rasa Lukoševičiūtė, Viktoras Nakas, Kęstutis Slotkus. Tai liudija, kad pajėgiausiam mūsų jaunimui bendruomeninė mintis yra prie širdies.

• LIETUVIŲ DIENOS, 1976 m. spalio mėn., Nr. 8. Leidžia A. F. Skirius. Redaguoja Redakcinė komisija. Redakcijos ir admini-stracijos adresas: 4364 Sunset BLVD., Hollywood, CA 90029. Žurnalo metinė prenumrata 12 dol.

Siame numeryje dėmesys skiri-amas: Penktajai lietuvių tauti-nių šokių šventei, dramos kon-kursą (dabar jau ir novelės) lai-mėjusiai Birutei Pūkelevičiūtei, spaudos žmonių pokalbiai Chi-cagoje, Europos Lietuvių studijų savaitei, latvių rašytojų Egličui, kalbininkui P. Jonikui ir kt.

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM
*IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With \$1,500

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,887 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,283.08 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,558.48 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,891.89 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$21,024.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR

Remote-Control

With \$1,500

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,895.54 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,122.23 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,408.35 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,851.95 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$20,890.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVISKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

DES PLAINES OFFICE:
1055 OAKTON STREET
DES PLAINES, ILLINOIS 60018
TELEPHONE: 297-0729

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

ALMIRA OFFICE:
3434 WEST NORTH AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60647
TELEPHONE: 489-3113

MAIN OFFICE: 6345 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636 TELEPHONE: 476-7575

Kultūrinė kronika

Vinco Krėvės vardo premija paskirta rašytojui Eduardui Cinzui

Šalia išeivijoje svarbiausios literatūrinės Lietuvių rašytojų draugijos premijos, skiriamos kasmet (mecenatas Lietuvos fondas), taipgi labai giliai šaknis yra įleidusi ir Montreilio lietuvių Akademinio sambūrio kas dveji metai skiriama Vinco Krėvės vardo literatūrinė 500 dol. premija.

Siemiet ji paskirta jau vienuoliktą kartą. Vienuoliktasis jos laureatas yra Belgijoje gyvenantis mūsų rašytojas Eduardas Cinzas. Premija jam teko už pernai Algimanto Mackaus knygu leidimo fondo čia, Chicagoje, išleistą romaną "Raudono arklio vasara". Rašytojas yra jau atskridęs Amerikos žemyn, ir premija jam teikiama ši savaitgalį Montrealyje.

Premija šiemet buvo skiriama už dar nepublikuotą, 1974 — 1975 metais išleistas grožinės literatūros knygas išeivijoje. Jų komisijai sudarė: Lietuvių rašytojų draugijos atstovas dr. H. Nagys, Lietuvių Bendruomenės atstovas Pranas Dikaitis, Sambūrio valdybos pakviesti kritikai ir esejistas Vytautas A. Jonynas ir literatūros magistras Arūnas Staškevičius (jaunosios kartos atstovas).

Komisijai ex officio pirmininkauja Sambūrio valdybos pirmininkė prof. dr. Irena Gražytė Maziliauskienė. Vinco Krėvės vardo premija ligi šiol yra apdovanoti šie mūsų rašytojai (chronologine tvarka): J. Aistis, J. Mekas, M. Katiliškis,

Rašytojas Eduardas Cinzas, 1974-1975 metų Vinco Krėvės vardo premijos laureatas

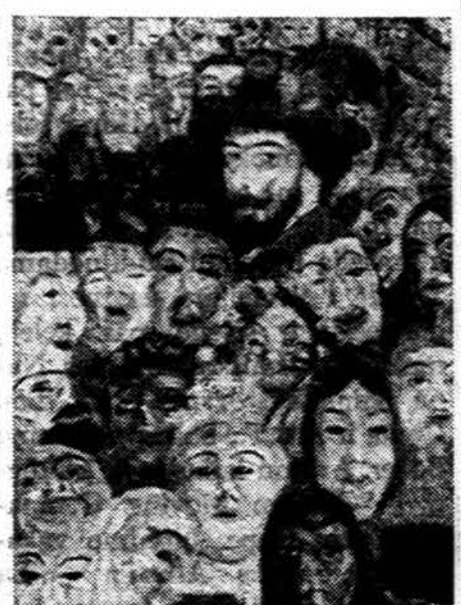
V. Ramonas, A. Mackus, K. Ostauskas, A. Vaičiulaitis, K. Barėnas, J. Kralikauskas ir Liūnė Suteima. Prie jų dabar prisijungia ir Eduardas Cinzas.

LIUDVICO RĖZOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Siemiet sueina 200 metų nuo didžiojo Mažosios Lietuvos lituanistinio kredo puresniojo Liudviko Gedimino Martyno Rėzos gimimo. Buvo gimes 1776 m. sausio mėn. 9 d. Karvaičių kaime, Kuršių nerijoje. Jo gimtinį kaimą liekančio smėlio kopos vėliau visiškai užpustė. Išėjęs mokslus ir tapęs Karaliausčiaus universiteto profesorium bei lietuvių kalbos seminaro vedėju, kovojų už lietuvių kalbos teises Mažosioje Lietuvoje, išleido Donelaičio "Metus" ir lietuvių liaudies dainų knygą, buvo vienas žymiausių

mūsų tautosakos tyrinėjimo pradininkų.

Dviejų šimtų metų jo gimimo sukaktį minint, rytoj (lapkričio mėn. 14 d., sekmadienį) 3 val. popiet Jaunimo centre, Chicagoje, rengiama Liudvikui Gedimino Rėzai skirtoji akademija. Paskaitas skaitys dr. Vincas Maciūnas, aptardamas Rėzą kaip rašytoją, ir dr. Petras Jonikas, liudijantis Rėzą kaip lituanistą — kalbininką. Pedagoginio lit. instituto studentai paskaitas iš Rėzos raštų, o Tėšės parapijos choras padainuos Rėzos dainų. Visuomenė kviečiama minėjime gausiai dalyvauti. Jį rengia Ped. lit. institutas ir mažlietuvių.

James Ensor (helgas, 1860-1949) Autoportretas su kaukėmis. Šio garbaus dailininko pasaulinės apimties paroda šiuo metu vyksta Chicago Dailės institute (žūr. Kultūrinė kronika).

JAMES ENSORO PARODA CHICAGOS DAILĖS INSTITUTE

Chicago Dailės institutas laiko nuo laiko vis suruošia kurio nors pasaulinio garso dailininko visos jo kūrybos apžvalgines parodas, sutelkiant paveikslus iš įvairių kraštų muziejų, galerijų ir privačių kolekcijų. Šiuo metu Chicago Dailės institute vyksta tokia plačios apimties paroda belgu dailininko James Ensoro (1860 — 1949). Dailininkas yra žymiausias groteskinio ekspresionizmo atstovas moder-

Solistė Daiva Mongirdaitė, kurios rečitalis Chicagoje įvyks lapkričio 21 d. (kitą sekmadienį) 3 val. popiet Jaunimo centre.

nioje dailėje. Jam labai svarbu paveikslas ne tik forma, bet ir turinys. Jo tapybos originalūs pasaulis yra "sudarytas iš" impresionizmo, simbolizmo ir senųjų siaubo meistrų (Bossch, Brueghel) labai individualiai suprantos jungties. Pačių geriausių šios rūšies darbų kaip tik yra atvežta į šią parodą Chicago Dailės institute. Yra ir žinomas jo šedevras "Kristaus ižengimas Briuselin". Paroda institute vyks iki 1977 m. sausio mėn. 3 d.

"LIETUVOS STATUTAS" ANGLŲ KALBA

Senosios Lietuvos pasididžiavimas — jos įstatymų kodeksas "Lietuvos Statutas", pirmą kartą išleistas Lietuvoje 1529 metais, dabar anglų kalba pakartotas, kaip labai reikšmingas teisinis, vienos didžiųjų pasaulio leidyklų E. J. Brill. Leidyklos centras yra Leidene, Olandijoje. Ji yra ypač daug išleidusi knygų kalbotyros, istorijos ir literatūros sričių. Anglų kalbon dabar išleistas "Lietuvos Statutas" išvertė Karl von Loewe. Leidinį jis taipgi yra suredagavęs, parašęs jam įvadą ir komentarus.

Gautajame informaciniame leidyklos lapelyje, be kita ko, rašoma: "The Lithuanian Statute of 1529 was the first comprehensive code of laws in Europe since Justinian".

Leidinio kaina pažymėta 68 guldenai, tai būtų apie 27 dol. 50 centų. Leidinys pavadintas "The Lithuanian Statute of 1529". Norintiems knyga įsigyti čia du adresai: E. J. Brill Publishers, Leiden, Holland arba Brill, E. J. Gmb H, 5 Koeln I, Antwerpener Str. 6 — 12 W. Germany.

AKTORIAUS LEONO BARAUSKO PRISIMINIMAS AUSTRALIJOJE

Melbournio Lietuvių radijo vartandė, kuriai vadovauja Gabrys Zemkalnis, skyrė nemažai laiko pernai Chicagoje mirusio aktoriaus Leono Barausko prisiminimui.

Aktoriui Leonui Barauskui skirtose programose pats radijo vartandė vedėjas Gabrys Zemkalnis aptarė Leoną, kaip aktorį ir kaip žmogų. Paskui, panaudojant išleistą Amerikoje plokštelę, klausytojai girdėjo Leoną Barauską, deklamuojantį Jono Meko "Vasaros naktis", V. Mykolaičio — Putino "Vilnos plango", girdėjo aktorį, pasakojantį apie žemaičių stiprybę ir dainuojantį žemaičių dainą "Vai Juzi, Juzeli" ir vėl grįžtantį prie taip jo mėgtos Vlado Šlaito poezijos.

Ta pati minėjimo programa bus netrukus pakartota ir Sydneyje lietuvių radijo transliacijoje.

Lietuvių Fondo Vajaus Pokylio metu 1976.X.30 Jaunimo Centre, Chicagoje, LV Valdybos narė Marija Remienė ir jos talkininkai. Iš k. į d.: K. Barzdukas, M. Remienė, E. Trimakaitė, Z. Adamavičiūtė, M. Marcinkevičienė, M. Navickienė ir P. Zelvy. Trūksta: K. A. Girvilo, J. Macėno, P. Masilionienės, O. Norvilienės, I. Stončienės, K. Repšio. Rengimo vadovė M. Remienė visiems širdingai dėkoja, nes vajus pasisekė, įnašų gauta \$26,981.47. Meninė dalį atliko N. Linkevičiūtė ir B. Prapuolenis veltui.

LIETUVIŲ FONDAS NARIAL PADIDINĖ SAVO ĮNASUS IR NAUJAI ĮSTOJĘ METINIO VAJUS 1976 METŲ SPALIO MĖN. 30 D. PROGA, JAUNIMO CENTRE, CHICAGOJE

Elės Nr.	Nario pavardė ir vardas	Suma \$
1.	Ambrozaitis, Kazys M.D. ir Marija	100.00
2.	Avizienis, Algirdas	200.00
3.	Adomaitis, M. J.	500.00
4.	Antoni Apanavičius, Albinas ir Birutė	1,500.00
5.	Baltrušaitis, Andrius	200.00
6.	Baltrušaitis, Vladas ir Salomėja	100.00
7.	Bagdonas, Apolinaras	100.00
8.	Banulis, Ignas	200.00
9.	Baltrušaitis, Antanas	200.00
10.	Bartušas, Kazys ir Ida	100.00
11.	Balešienė, Amelija	100.00
12.	Bakaitienė, Vladas	100.00
13.	Baltrušaitis, Adolph	100.00
14.	Budrys, Stasys M.D. ir Milda M.D.	100.00
15.	Balukas, Gediminas M.D.	1,000.00
16.	Cerškus, Antanas M.D. ir Ona	200.00
17.	Cernius, Kazys ir Filomena	100.00
18.	Daugirdas, Andrius ir Eugenija	100.00
19.	Dėdinas Jonas Dr. ir Nijolė	206.53
20.	Didžiulis, Jonas	100.00
21.	Didžiulis, Laima	100.00
22.	Didžiulis, Daina	100.00
23.	Didžiulis, Vyta	100.00
24.	Genčius, Jurgis ir Emilija	100.00
25.	Grigaliūnas, Antanas vet. gyd.	400.00
26.	Girnius, Vytautas ir Jada	100.00
27.	Grigaitis, Jonas	200.00
28.	Grina, Kazys ir Teklė	100.00
29.	Gustaitis, Juozas Dr. ir Irena	200.00
30.	Gimzauskas, Kazys ir Eugenija	200.00
31.	Gaižutis, Pranas dipl. inž.	1,000.00
32.	Garbeniai, Vladas ir Eleonora	100.00
33.	Incūra, Jurgis	100.00
34.	Jakubaitis, Marija	100.00
35.	Jankus Stasys M.D.	100.00
36.	Juknevičius, Elena	100.00
37.	Jurjonas, Aleksandra	100.00
38.	Juodelis, Bronius ir Gražina	100.00
39.	Jankūnas, Aleksas ir Larisa	200.00
40.	Keblėrienė, Anelė	100.00
41.	Karaitis, Algirdas ir Viktorija	100.00
42.	Krauskas, Leonas ir Petronėlė	200.00
43.	Koncė, Antanas ir Marija	100.00
44.	Karaska, Adolfas	100.00
45.	Karaska, Stasys	200.00
46.	Klova, Vincas	100.00
47.	Kaunas, Ferdinandas M.D.	100.00
48.	Kuras, Bernardas	200.00
49.	Kereliene, Marija	100.00
50.	Kamantas, Vytautas	100.00
51.	Linkus, Kazys ir Meta	100.00
52.	LB New Jersey apylinkė	100.00
53.	Liorienė, Jonas	100.00
54.	Lukauskas, Simas	100.00
55.	Lukauskas, Pranas	100.00
56.	Lukauskas, Danutė ir Vyta	100.00
57.	Mažeikienė, Aldona	500.00
58.	Marčiulionis, Aleksandras ir Eleonora	100.00
59.	Mikalajūnas, Kazimieras	200.00
60.	Mikalajūnas, Kazimieras	200.00
61.	Meliuvenė, Grasilija	100.00
62.	Momkus, Vacys — Parapijos choras	100.00
63.	Murelis, Alfonsas ir Elena	100.00
64.	Musoni, Vytautas M.D. ir Genovaitė	100.00
65.	Medziukas, Ignas	200.00
66.	Musteikis, Antanas ir Elena	100.00
67.	Mekys, Eduardas M.D.	200.00
68.	Mildazi, Jonas	100.00
69.	Nenorta, Pranas ir Elzbieta	500.00
70.	Naujailienė, Marija	200.00
71.	Orvidas, V.	100.00
72.	Pušneraitienė, Ema	195.00
73.	Paviličius, Andrius	100.00
74.	Prunskytė, Anelė	100.00
75.	Razma, Antanas M.D. ir Elena	1,000.00
76.	Rėklaitis, Antanas	1,400.00
77.	Rugelis, Jonas	100.00
78.	Rūta, Tadas Kęstutis	100.00
79.	Rugytė, Alicija	100.00
80.	Rimkus, Kazimieras M.D. ir Aldona	100.00
81.	Remienė, Marija	100.00
82.	Steikūnas, Petras	100.00
83.	Stuogiai, Vladas ir Vilhelmina	100.00
84.	Songinas, Genrikas	100.00
85.	Sadauskienė-Ambraziejienė Anelė	100.00
86.	Seniūnas, Petronėlė	150.00
87.	Simoliūnas, Paulius	100.00
88.	Saulys, Dovas	100.00
89.	Senda, Vincas	100.00
90.	Sragauskas, Kazys	100.00
91.	Saulys, Jonas	310.00
92.	Stanėlis, Pranas ir Stasė	100.00
93.	Stilinskas, Walter M.	200.00
94.	Tiškevičienė, Marcelė	100.00
95.	Tauras, Vytautas M.D. ir Aldona	200.00
96.	Union Pier Lietuvių Draugija	100.00
97.	Ugenienė, Malvina	200.00
98.	Valkiūnas, John	100.00
99.	Vailionis, Vladas ir Philly	100.00
100.	Vasiukevičius, Juozas ir Antanina	200.00
101.	Vilkas, Eugenijus	100.00
102.	Vidžiūnas, Jonas Rūta ir Kleva	100.00
103.	Vaineliškis, Juozas	100.00
104.	Zolynas, Petras ir Vanda	200.00
105.	Zebrauskas, Jonas ir Juzė	100.00
106.	Ziaugrienė, Melitė	1,000.00
107.	Ziminskaitė, Agota	200.00
108.	Masilionis, Juozas ir Pranė	100.00
109.	Senkus, Juozas	100.00
110.	Prašo neskelbti	200.00
111.	" "	500.00
112.	Baltrušaitis, A.	69.94
113.	Dirda L.A. M.D.	100.00
114.	Marcherian, Anthony ir Villia	100.00
115.	Medauskas, Filomena	100.00
116.	Prof. Mackevičius, Mečislovas	100.00
117.	Naudžius, Victor inž. ir Aldona	100.00
118.	Remekis, Thomas Phd. ir Nijolė D.D.S.	100.00
119.	Riškus, Kazys ir Stasė	100.00
120.	Šienė, Aleksandra	100.00
121.	Steponaitis, Juozas	100.00
122.	Velutis, kun. Jonas	300.00
123.	Veizai, Vladas ir Eleonora	100.00
124.	Zifoba, Petras M.D. ir Laima	250.00
125.	Zilėvičaitė, Stasys ir Zuzana	100.00
126.	Agronomų Sąjunga — Stipendijoms	3,000.00
Iš viso		\$26,981.47

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENE

CHICAGOS TARPTAUTINIS FILMŲ FESTIVALIS (12-TAS) prasidėjo lapkričio 5 d. Uptown ir Biograph (šiaurėje) teatruose su visa eile gerų filmų iš JAV Europos ir kitur. Kulminaciniu momentu buvo Charltono Hestono asmeniškas dalyvavimas šeštadienį Uptown teatre, jo paties diskusijos scenoje apie jo filmų karjerą, ištraukos iš jo filmų ir, pagaliau, per visą naktį 12-os valandų Hestono klasikų maratono. Maratonas buvo pavadintas "Trys prezidentai, trys šventieji ir trys genijai," tuo atžymint svarbiausias Hestono roles iš daugybės kitų. Ir nors mes jį vaizduojames skiriančių Raudonąją jūrą (Mozės rolėje) ar palubėse metais tapančių Siksto koplyčią (Michelangelo rolėje), tačiau Charlton Heston, iš pačios Chicago išsokusi žvaigždė, suvaidino ir daug subtilių, ne taip herojiškų charakterių daugiau pusės šimto filmų, išbarstytų per eilę metų hollywoodiškame kelyje.

Tarp pažinėtinių filmų festivaly — piūklo aštrumo politinis kriminalas iš Italijos, rimta Vakarų Vokietijos studija dekadance, gyvenimiška riekė iš Kanados, vaikiškų ir auklėjamojo pobūdžio virtinė.

"A MATTER OF TIME" savo reklama galėjo suvilioti kiekvieną filmų mėgėją, ne vien naivų Ingrid Bergman gerbėją. Visa eilė puikių, sukoncentruotų talentų galėjo tik pranašauti ne eilinę pramogą. Liza Minnelli, Ingrid Bergman, Charles Boyer tokio gyvo elegantiškai stilingo režisieriaus Vincente Minnelli rankose turėjo suvilioti filminiu trumfui, o išėjo grynus nusivylimas žiūrovui. Nors tėvas Minnelli pranašavo viešai spaudoje, kad jo dukra Liza gaus Oskarą už savo puikią vaidybą tame filme, bet...

Medžiaga filmui palmta iš Maurice Druon romano "Film

1976 M. EKSURSISIJOS Į LIETUVĄ

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE EKSURSISIJOSE:

GRUODŽIO 7 iki GRUODŽIO 15 D. (1 savaitė) Maskva, Vilnius
GRUODŽIO 20 iki SAUSIO 4 D. (2 savaitės) Maskva, Vilnius, Ryga
KAINOS PADUOTOS NUO NEW YORKO ARBA BOSTONO — NUO CHICAGOS REIKIA DAR PRIDėti \$119.00

VISAS GRUPES LYDĖS PATYRĘ VADOVAI VISOS GRUPES BUS 1 DIENĄ VEZAMOS Į KAUNĄ. TAIP PAT IR Į TRAKUS ½ DIENOS.
1977 METŲ EKSURSISIJOS Į LIETUVĄ PRASIDĖS GEGUŽĖS MĖNESI. PRASOMĖ REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO.

EKSURSISIJOS Į KITUS KRAŠTUS

GRUODŽIO 4 D. (7 dienos) Meksika
LAPKRIČIO 13 D. (7 dienos) HAWAJUS
VASARIO MĖNESI (7 dienos) HAWAJUS
BALANDŽIO MĖNESI (7 dienos) HAWAJUS
BALANDŽIO MĖNESI (14 dienų) Ispanija

VISOSE EKSURSISIJOSE VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS.

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-8787

Air fares subject to changes and/or government approval.

Taip pat daroma išvietiniam giminių pasisvečiavimui Amerikoje.

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNTS

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON
FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL: LA 3-8248

(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

6 3/4%

PER ANNUM
\$5000 or more
minimum
36 months

6 1/2%

PER ANNUM
\$1,000 or more
1 year min.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL., 60629. TELEF. 925-5988

MIRUSIAI DRAUGEI VALEI JOKUBAUSKIENEI PRISI MINTI

Keliauja per pasaulį žmonės. Jada išvargusios voros, vilnija kaip jūra. Skuba lyg darbšties skruzdėlės, kaupia lyg bitės, skrieja dangusna, nardo vandenyse, maudosi savo pačių kraujuje. Gimsta, gyvena ir miršta tautos, o jų dvasia palieka nemari savuose palikuonyse.

Miršta šeimos nariai, išsina negrįžtamai draugai, ir ašaros perpildo niekad nesibaigiantį išdžiūti kieliką.

— Perlaūža buvo duona ir ragautas vynas Tavo atminimui. Viešpatie... „Atminimai yra senatvės duona“, — pasakė jauna poetė, besilankanti Chicagoje, neseniai atvykusi iš Lietuvos. Tiesa. Atminimais palaikoma mūsų egzistencija, dabartimi skatinama daugelį mūsų pažvelgti ateitin, kuri jau mūsų kartai ateis nelaukiančiai greitai, nušviesdama besileidžiančios saulės spinduliu.

Tu buvai geltonkasė žaliomis akimis. Mokslas sekėsi gerai, mylėjo tave mokytojai ir draugės. Pavydėdavome tau mes vieno dalyko: tai tos čiulbančios kanarėlės. Laikei ją narvelyje šviesiausiame kambario kampelyje, ir ji savo čiulbėjimu prikeldavo tave iš miego. Mes, mergaitės, turėdavome išikimus draugus šuns ar katino kailyje, kurių niekad net nedrįsdavome lyginti su tavo kanarėle. Neturėjome mes nei guvermantės, o tavoji buvo tikra anglė, ir ją visos su pagarba vadindavome „Miss Marie“. Paūgėjusios, septintoje klasėje, padariusios pamokas, skubėdavome Laisvės Alėjon. Tos, kurios gyvenimo senamiestyje, traukdavo link Iglų bažnyčios, kitos nusileidusios nuo Žaliojo Kalno sukdavo link senamiestio. Pasivaikščiojimas liepų dalyvė būdavo būtinybė. Kaukėdamos „viduriu“, gyvenome savo fantazijų pasaulyje, jausdavomės bent dviem metais vyresnės ir tuo pačiu svarbesnės.

Tavęs mūsų tarpe nebūdavo. Tu, ir padarius pamokas, likdavai namie skambinti pianinu, o skambinimui nusibodus — piešdavai. Kai iškrisdavo sniegas, pašaldavo ir Mickevičiaus gatvės čiukočioje grodavo muzika, ateldavai ir tu, nešdamasi savo figūrines pačiužas. Negalima buvo tavęs nepastebėti. Tėvelis buvo užsąkęs tau numegztai čiukočiui megztinuką su prikaityta kepuraitė. Jis buvo iš angoros siūlų, švelniai pasipūtęs, šviesiai žalias ir visame tame žalume atsispindėjo tavo didelės geros akys. Kada ratu čiukočdavo jaunimas, tu buvai, kad ir viena, bet visada matoma, trapi ir besišypsanti. Mes, mergaitės, bodėdavomės rašomųjų, drebėdavome prieš egzaminus. Stengdavomės pasirodyti sporte, patekti į savo gimnazijos komandas, išvažuoti varžytis su kitomis gimnazijomis, parsivežti laurus, dovanas, puoštį savo klases prieš kitas. Tu nesistengei dalyvauti varžybose, ne-

bandei lygintis su muskulingomis klasiokėmis. Aėjus anglų kalbos egzaminams, savo žinojimu ir pagalba traukdavai visas tas sportininkes už ausų iš bėdos, siuntinėdama špagalkas, nes tik tu viena kalbėjai angliškai geriau už mokytoją, kuri tavęs privergė, kad neišiduotų savo nežinojimo.

Užaugai tu be motinos, savo mylinčio tėvo globoje. Ir baigusi gimnaziją, karo sukūryje išėjai iš namų, radusi savo išsivąjotą. Jauna šeima, kaip ir daugelis kitų, persekiojama pavojų, sengėsi neatitrukti per toli nuo savo gimtojo krašto.

Karo veiksmams artėjant, traukiant granatams ir apšaudant kulkosvaidžiams, visi šeimos nariai su šeimomis, pasikrovę vežimus, nutarė, kad atėjo ta paskutinioji minutė, kada ne-

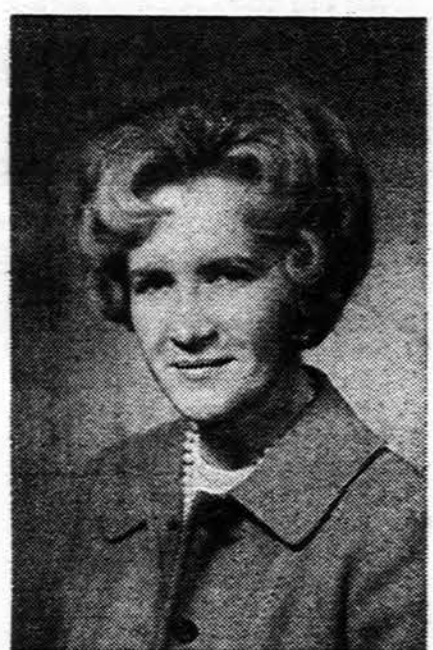
Valė Jokubauskienės kapas Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Skulptūrinis antkapis sukurtas Ramojaus Mozolauko.

begalima ilgiau laukti. Vokiečiai pralošė karą, iš rytų slinko raudonoji armija, o iš vakarų skubėjo ją pasitikti amerikiečių kariai. Jūs likote niekieno žemėje... Pamažu į priekį judėjo vežimai, žmonės sulaukė kvapą žingsniavo šalia žingine einančių arklių, bijodami, kad per garsus jų kanopų dundesys, kad sausos šaukos trakstelėjimas užtrauks nelaimę. Pasidarė slopinančiai tylu, nebesigirdėjo sprogdimų, ir šurpų nežinia, kas laukia besitraukiančiųjų kelio poūkyje, buvo sukaustiusi visus sąmonę atimančia baime.

Valė žingsniavo priekyje visų. Ji viena mokėjo anglų kalbą, tik ji viena buvo visų viltis, kad laiku sulaukys šauti pasirengusius kareivius ir jiems išaiškinti, kad čia ne priešinai, bet globos beiškantis iškankintas pabėgėlis.

— Stop, or we'll shoot. — pasigirdo komanda, sustingdžiusi visus nežinioje...

Sią valandą prasidėjo tavo gy-

Valė Jokubauskienė

venimas ne tik savo šeimai, bet ir tautiečiams, likimo draugams, vargstantiems stovyklose, o stovyklų buvo daugelis ir tokių, iš kurių žmonės buvo vežami atgal į okupuotus kraštus. Tavo jėgos buvo skiriamos amerikiečių valdančiųjų organų komisijoms išaiškinti, kas yra tie pabaltiečiai ir kodėl jie nenori ir neturi būti grąžinami sunaikinimui ir vergijai Sibire.

Vakariečių valdomoj didžiausioj šios zonos stovykloj, Hanau, tremtiniai pakluso savo išrinktiems komendantams, o jų žmogiškos teisės garbingas išlaikymas buvo patikėtas Valės humaniškuumui, diplomacijai ir meilei artimui.

Australijos kontinentas ir vašingoji Amerika buvo tavo gyvenimo gražioji dalis, kada tu galėjai pražysti savo šeimos gerovei.

Daugelis iš mūsų esame skolingi Tau, kurie pažinome Tave ir keliavome sykiu nors dalį Tavo žemiškosios kelionės.

Uždega žvakutę Tau ant kapo

BRONĖ KASILIENĖ

JAUNIMO TALENTŲ VAKARUI ARTEJANT

I tankią šio rudens parengimų gretą stoja išskirtinai patrauklus Jaunimo vakaras, kurį ruošia Lietuvių gydytojų pagalbinio vienetų stipendijų fondas. Šis vakaras išsiskiria iš kitų savo šakota užduotimi. Pirma — pristatyti scenoje keletą studentų, talentingų muzikos, šokio ir dainos srityje, kurie, studijuodami sunkius griežtuosius mokslus, ryžtasi ir sugeba gretimai lavinti ir savo turimus meninius gabumus. Antra — sutelkti lėšų, labai reikalingų studijuojančio jaunimo stipendijoms. Trečia — suburti lietuvių jaunimą artimesniam susipažinimui ir pabendravimui.

Kad išvengtų lietuvių jaunimas yra pats svarbiausias ir jautriausias elementas, kuris reikalauja iš mūsų lietuviškos tautinės meilės idiegimo, jo kilnių darbų įvertinimo ir pilno supratimo, tai visiems yra aišku. Todėl mylėkime savo jaunimą ir, kiek galime, jam padėkime, o jis mūsų neapvils.

Su šia mintimi Stipendijų fondo valdyba, kurios pirmininkė yra Aldona Grin'enė, ir kviečia visą lietuvių jaunimą ir plačią visuomenę atsilankyti į šį Jaunimo vakarą, savo dalyvavimu ir auka prisidėti prie lietuviybės cementavimo darbo.

Vakaras su menine programa, vaizdais ir šokiais, grojant Vytyties orkestrui, įvyks lapkr. 19 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Kultūringa ir linksma meninė programą atliks studentai, su kuriais ir noriu čia visuomenę trumpai supažindinti.

Raimundas Janevičius, kuris atliks pianinu klasikinę muziką, tretis metai studijuoja mediciną University of Illinois, Chicagoje. 1974 m. jis baigė University of Ill. Urbanoje-Champaign, per 3 metus įsigydamas summa cum laude B.A. (Bakalaurą) iš chemijos. Nuo ankstyvos vaikystės Raimundas pasižymėjo išskirtiniais gabumais tiek moksle, tiek ir muzikoje. Būdamas gimnazijoje ir universitete, jis studijavo pianiną pas keletą profesorių ir atliko keletą pianų rečitalių amerikiečių publikai Kankakee ir Urbanoje. Lietuviai girdėjo jį prieš porą metų, skambinantį Ateitininkų šeimos šventėje, Jaunimo

Vakarui, vaikiai, vyrai ir draugai, Palikus žemės šventą gojų, Praamžiaus Soduos gele pavitrai...

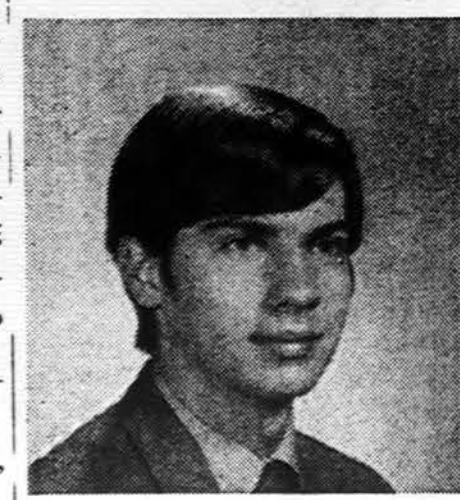
Vazvi

centre, Chicagoje. Pažįstant arčiau Raimundą ir jo tėvus, kurie gyvena Kankakee, Ill., atrodo, kad j's muzikinius gabumus paveldėjo iš tėvo, o juos išvystė, augdamas jautrioje ir didelėje motinos globoje. Tenka tik linkėti Raimundui nepavargti savo užsiimimojose, o taip pat dabar, gyvenant Chicagoje, glaudžiau suartėti su lietuvių jaunimu.

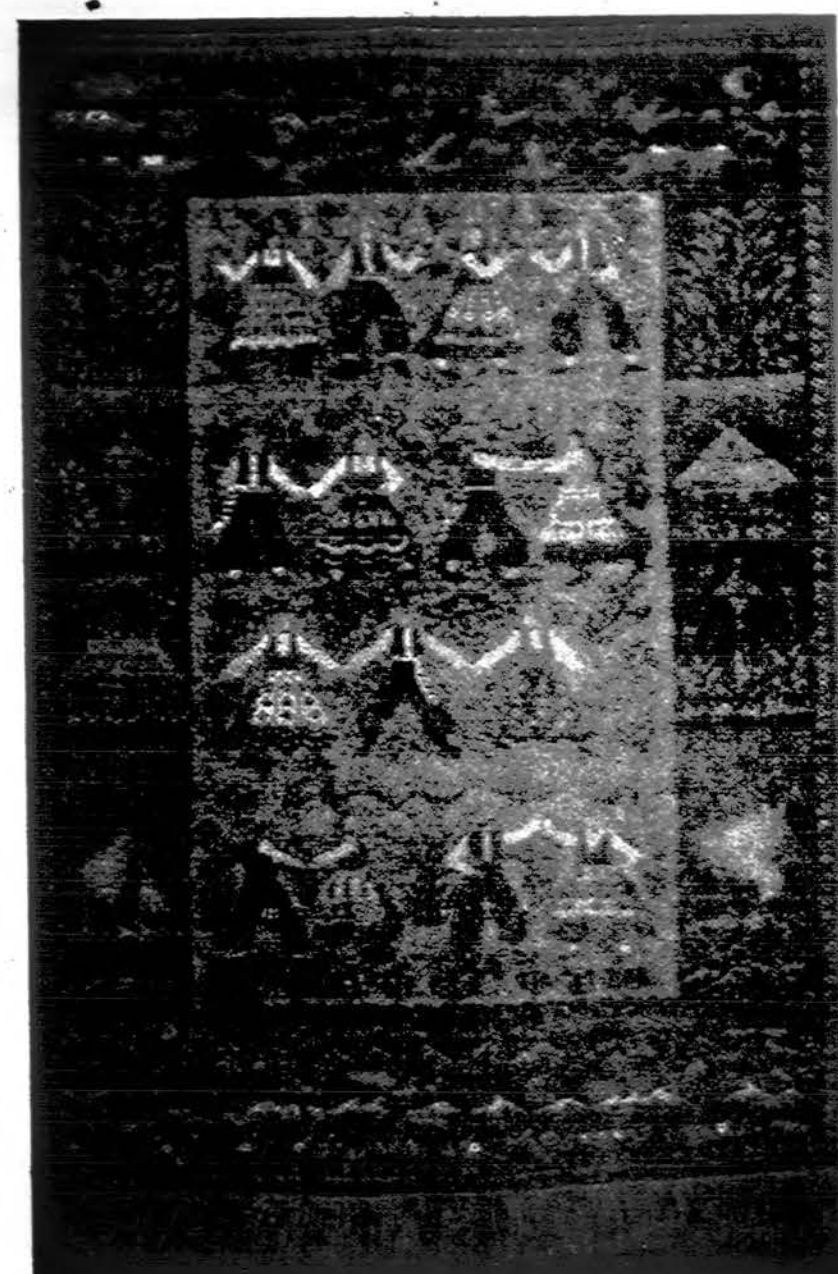
Teresė Plikaitytė, kuri atliks šokius, šiuo metu, ruošdamosi būti profesionalė šokėja, tobulinasi visose šokio srityse bei patį dėsto stepavimą ir džiazą šoki. Ji pradėjo mokytis šokio, būdama tik 4 m. amžiaus, ir jo nepaliko ligi dabar. Lankydama gimnaziją ir vėliau studijuodama Loyola universitete, lavinosi lygiagrečiai ir šokyje pas keletą mokytojų. Išraiškos šoki pas Nana Shineslag, džiazą pas Lou Coute ir A.B.T., baletą pas Anna Baker. Artimu laiku žada įsijungti į "Chicago Moving Company" šokių trupę. Jaunimo vakare Teresė šoks Alben'z — La Leyenda ir šoki džiazą forma.

Irena Mažeikaitė, kuri dainuos solo ir duetų partijas Neo Lith. orkestrui pritariant, tretis metai studijuoja "nursing" Loyolos universitete. Irena muzikoje lavinasi jau nuo 6 m. amžiaus. Skambindama nuo mažens pianinu, pasiekusi gimnazijos amžių, dar prijungė ir dainavimą. Tuo metu ją dažnai tekdavo matyti scenoje Chicagoje, skambinant pianinu ir dainuojant su Vytyties orkestru, kur ji dirbo trejus metus. Įstoję į universitetą, šalia studijų, pradėjo lygiagrečiai lankyti ir dainavimo klasę pas Alice Stephens Chicago konservatorijoje. Paskutiniu metu ji įsijungė į Neo Lith. orkestrą ir jau keletą kartų su juo pasirodė scenoje.

Zigmas Mikūžis, pasirodys su daina ir muzika Neo Lith. or-

Med. stud. Raimundas Janevičius atliks dalį Jaunimo vakaro programos Jaunimo centre, Chicagoje, lapkričio 19 d., skambindamas pianinu.

Anastazija Tamošaitienė

Kilimas

kestre. Jis ketvrti metai studijuoja "Pre-law" University of Ill., Chicagoje. Nuo pat mažens pamėgęs muziką, pasirinko būgnus, su kuriais jau groja 9 metui. Jis lavinasi muzikoje pas keletą mokytojų įvairiose mokyklose. Dabar dainuoja ir groja Neo Lith. orkestre.

Programoje dar dalyvaus teisės stud. Vytautas Paškus, inž. stud. Edvardas Gudonis ir gimnazistas Juozas Mikužis. Neo Lith. orkestrui vadovauja daug su jaunimu dirbęs ir mums visiems gerai pažįstamas chemikas Algis Modestas.

Programos pranešėja bus Asta Grinytė, šiais metais Chicagoje išrinkta "Miss Lithuania". Asta pirmi metai studijuoja biologiją Loyolos universitete.

Šio vakaro rengėjoms yra nepaprastai džiugu, susilaukus tokio būrio talentingų talkininkų, kurie su dideliu atsidėjimu ruošiasi šiai programai ir ją atliks be jokių honorarų. Iš to ir matyti, koks yra stiprus mūsų jaunimo tautinis ryšys ir sąmoningumas.

E. Razmienė

Nauji leidiniai

ŠVENTOJI DVASIA — BAŽNYČIOS ATNAUJINTOJA.

Charizmatinis Bažnyčios atsinaujinimas ir Bažnyčios vadovų žodžiai. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1976 m. Paruošė prel. Vytautas Balčiūnas. Kalbą tikrino Petras Balčiūnas. Viršelį piešė ses. Ona Mikailaitė. Spaudė Immaculata Press. Knyga 124 psl., kainą 2 dol., gaunama ir "Drauge".

Leidinin sutelkta medžiaga paskirstyta tokiuose knygos skyriuose: Charizmatinio atsinaujinimo sąjūdis šių dienų Katalikų Bažnyčioje; Charizmatinis Bažnyčios atsinaujinimas; Šv. Tėvo Pauliaus VI žodis bendroje audienijoje 1974. X. 16. JAV katalikų vyskupų konferencijos ir praktinės sielovados komisijos pareiškimas 1975.1.22; Kanados vyskupų laiškas visiems Kanados katalikams 1975.IV.; Šv. Tėvo Pauliaus VI kalba tarptautinio katalikų charizmatinio atsinaujinimo kongreso dalyviams 1975. V. 19; JAV vyskupų tautinės konferencijos pirmininko ark. J.B. Bernardino kalba kontinentiniame katalikų charizmatinio atsinaujinimo suvažiavime, Notre Dame, Ind. 1976.V.28. Gale duodamas platesnis šios temos knygų sąrašas.

VEIKALAS VISUOMENININKUI

Visuomenininkams praktišką knygą parašė Marie Schultejan, S. M. I. C. Veikalo pavadinimas: "Ministry of Service. A Manual for Social Involvement". Išleido

Paulist Press, New Yorke, 1976 m. 111 psl., kainą 1.95 dol. Tai socialinės veiklos vadovėlis, labai praktiškai sudarytas. Dавus pirma bendras pagrindines taisykles, vėliau smulkmeniškai aptaria, kaip sėkmingiau atlikti vargstančių ir ligonių lankymą, kaip socialinę misiją atlikti telefonu, kaip padėti slaugymo namuose esantiems, kaip atlikti socialinę tarnybą laiškais, kaip organizuoti vaikų rekreacijas, pasikeitimus žurnalais, knygomis, kaip plėsti kitokį kultūrinį bendravimą, kaip organizuoti drabužių ir kitos pagalbos rinkliavas neturtingiesiems, kaip sudaryti patarimų centrą ir kt. Plačiau aptariamas vyriausybės veikimas ir nusakomos piliečių dalyvavimo galimybės. Specialų skyrų apie kovą su alkio pasaulyje paruošusi sesuo Diane Slat, S.M.I.C.

Viskas išdėstyta kondensuotai ir praktiškai. Pirmą pateikiamas kiekvienos veiklos planas, aptariamos organizatoriaus savybės, paskiau nurodoma literatūra, kur rasti smulkesnių nurodymų. Duodami adresai, kur galima gauti filmų ir kitų vaizdinių priemonių reikiamu klausimu.

J. Pr.

LAISKAI, NUOTRAUKOS, ATSIMINIMAI IŠ SIBIRO

Turintieji laiškus, nuotraukų, atsiminimų iš Sibiro, prašomi atsiųsti kun. J. Prunskiui, "Draugo" adresu. Reikalinga spaudai ruošiamai knygai apie Sibiro tremtinius. Taip pat prašome atsiųsti adresus tų buvusių Sibiro tremtinių, kurie yra pasiekę laisvą pasaulį.